

SELVITYS YRITYSYHTEISTYÖN, YRITTÄJYYDEN TUKIPALVELUIDEN JA KESTÄVÄN KEHITYKSEN HYVISTÄ KÄYTÄNTEISTÄ KORKEAKOULUISSA

Jade Hirvonen & Minna Nieminen (toim.)

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

CBC 2014-2020
SOUTH-EAST FINLAND - RUSSIA

Funded by the European Union,
the Russian Federation and
the Republic of Finland.

**XAMK
KEHITTÄÄ**

ITMO UNIVERSITY

**BUSINESS INCUBATOR
INGRIA**
SAINT PETERSBURG TECHNOPARK

Санкт-Петербургский
Фонд развития бизнеса
St.Petersburg Foundation
for SME Development

cursor

© Tekijät ja Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Kannen kuva: Canva

ISBN: 978-952-344-339-6 (nid.)

ISBN: 978-952-344-340-2 (PDF)

ISSN: 2489-2467 (nid.)

ISSN: 2489-3102 (verkkojulkaisu)

julkaisut@xamk.fi

Jade Hirvonen & Minna Nieminen (toim.)

Selvitys yritysyhteistyön, yrittäjyyden tuki- palveluiden ja kestävän kehityksen hyvistä käytännöistä korkeakouluissa

XAMK KEHITTÄÄ 152

KAAKKOIS-SUOMEN AMMATTIKORKEAKOULU
KOTKA 2021

Lukijalle

Mitkä yritys yhteistyön, yrittäjyyden tukipalveluiden ja kestävä kehityksen toimintamallit toimivat korkeakouluissa? Näitä asioita pyrimme selvittämään, kun benchmarkkasimme syksyllä 2020 kolme suomalaista korkeakoulua – Haaga-Helia-ammattikorkeakoulun, Helsingin yliopiston ja LUT-yliopiston – sekä tarkastelimme tarkemmin Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun, Xamkin, toimia. Tässä artikkelikokonaisuudessa avaamme benchmarkkauksissa nousseita hyviä käytänteitä ja toimintamalleja.

Benchmarkkaamisella tarkoitetaan havainnoimista. Sitä käytetään usein menetelmänä, kun pyritään selvittämään jo olemassa olevien toimintatapojen toimivuutta ja mahdollisia kehityskohteita. Tuloksena syntyy havainnoita hyvistä toimintatavoista, joiden avulla voidaan lähteä kehittämään toimivampaa kokonaisuutta. Toteuttamissamme benchmarkkauksissa pyrimme selvittämään, mitkä toimintatavat korkeakouluissa toimivat ja missä koetaan haasteita.

Benchmarkkaukset toteutettiin osana Twin Campus -hankkeen toimenpiteitä, ja valitut teemat rajautuivat hankkeen tavoitteiden mukaisesti. Twin Campus -hankkeessa kehitetään rajat ylittävää yhteistyömallia ja verkostoa korkeakoulujen ja yritysten välisen yhteistyön vahvistamiseksi. Hankkeessa keskitytään yhteistyöalueiden kilpailukyvyyn nostattamiseen luomalla soveltuvat olosuhteet korkeakoulupohjaisten teknologioiden ja tietopohjaisten yritysten kehittämiseksi yhteistyössä paikallisten korkeakoulujen ja yritysten kanssa. Kestävä kehitys kulkee mukana hankkeen toimenpiteissä ja korostuu erityisesti Twin Campus -toimintamallin strategian tavoitteissa.

Korkeakoulujen valintaan vaikutti hankkeessa aikaisemmin toteutettu online-tutkimus suomalaisten korkeakoulujen toimista valitsemiemme teemojen alla. Valitsimme benchmarkattaviksi korkeakouluiksi online-tutkimuksessa nousseita, mielenkiintoisia caseja toteuttavia korkeakouluja. Korkeakoulujen valintaan vaikutti myös maantieteellinen sijainti, sillä alkuperäisen suunnitelman mukaan benchmarkkaukset oli tarkoitus järjestää fyysisinä vierailuina kampuksilla. Tästä syystä valinta rajautui Etelä- ja Kaakkois-Suomen korkeakouluihin. Covid-19 -pandemian takia benchmarkkaukset järjestettiin kuitenkin etätoteutuksena.

Tekemiemme benchmarkkauksien pohjalta järjestimme kaksi yhteiskehitystyöpajaa keväällä 2021. Työpajoissa hankkeen toteuttajien ja sidosryhmien edustajat kerääntyivät koolle ja kehittivät yhdessä teemoihin liittyviä strategisia aihioita ja alustavia toteutusaskelita projektiryhmän strategiatyön tueksi.

Tämä artikkelikokonaisuus esittelee benchmarkkauksessa nousseita hyviä käytänteitä ja toimintatapoja. Artikkeleissa olemme käsitelleet benchmarkkaus-haastatteluissa nousseita aihealueita. Jokaisen artikkelin alussa on pieni esittely benchmarkkauksessa haastatetuista henkilöistä. Olemme myös pyytäneet jokaiseen teemaan pienen alustuksen teeman asiantuntijalta Xamkista. Artikkelikokonaisuuden lopussa kerromme myös benchmarkkaustulosten perusteella kehitetyistä työpajoista, niiden tuloksista sekä tulevan strategian suunnitelmasta.

Toivomme, että työmme synnyttää keskustelua ja tuo esille toimintatapoja, joita voidaan jalkauttaa niin Xamkin uudella Kotkan kampuksella kuin myös ITMO-yliopiston uudella kampuksella Pietarissa sekä kansainvälisessä yhteistyössä. Toivomme, että benchmarkkauksista nousseet käytänteet hyödyttävät myös teemojen parissa korkeakoulukentässä työskenteleviä.

Mukavia lukuhetkiä,
toivottaa Twin Campus -hankkeen työryhmä

Jade Hirvonen
Restonomi AMK
Projektipäällikkö Xamk

Nicole Javanainen
Tradenomi AMK
Projektipäällikkö Xamk

Minna Nieminen
Muotoilija AMK
TKI-asiantuntija Xamk

Twin Campus -hanke toteutetaan ajalla 01.06.2019–30.11.2021 yhteistyössä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (FI), Kotkan-Haminan seudun kehittämissyhtiö Cursorin (FI), Business Incubator Ingrian (RU), St. Petersburg Foundation for SME Developmentin (RU) ja ITMO-yliopiston (RU, hallinnoija) kanssa. Hanketta rahoittaa Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC 2014–2020 -ohjelma.

Katsaus benchmarkattuihin korkeakouluihin

KAAKKOIS-SUOMEN AMMATTIKORKEAKOULU, XAMK

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamk profiloituu vastuullisen hyvinvoinnin, teknologian ja luovan talouden korkeakouluksi. Xamkissa opiskelee noin 9 500 tutkinto-opiskelijaa ja työskentelee yli 800 työntekijää. Xamkissa on yli 70 tutkintokoulutusta. Opintoja voi suorittaa joustavasti, osan kokonaan verkossa. Tutkintokoulutuksen lisäksi Xamkissa on avoin AMK-tarjonta sekä uudentyypisiä mikrokursseja. Xamk toimii neljällä kampuksella: Mikkelissä, Savonlinnassa, Kouvolassa ja Kotkassa.

Xamkin tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta tähtää etenkin Etelä-Savon ja Kymenlaakson elinvoiman lisäämiseen ja yrittäjyyden kasvattamiseen. Xamkin TKI-toiminta on Suomen ammattikorkeakouluista suurinta. Hankkeita on vuositasolla käynnissä noin 250, joista kansainvälisiä on noin 50. Kansainvälinen TKI-toiminta keskittyy pääosin Eurooppaan, Itämeren alueelle ja Venäjälle.

Xamk aloitti yrittäjyys- ja innovaatiotoimiin liittyvän uudelleenorganisoinnin vuoden 2020 lopulla. Uusi organisaatorakenne tuli voimaan 1.3.2021, jolloin toimintansa aloitti uusi talouden ja kulttuurin koulutusalan Yrittäjyys ja innovaatiot -yksikkö.

HAAGA-HELIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Haaga-Heliassa opiskelee 11 000 opiskelijaa 50 maasta viidellä kampuksella ja työskentelee yli 650 asiantuntijaa. Haaga-Helian uuden, vuosiksi 2021–2025 laaditun strategian missiona on avata ovet työelämään. Visiona on olla kansainvälinen ja rohkea työelämän uudistaja. Haaga-Helian profiili muodostuu neljästä elementistä: palveluliiketoiminnasta, myynnistä, yrittäjyydestä ja korkeakoulupedagogiikasta.

Haaga-Helia on arvostettu kumppani TKI-toiminnassa. Korkeakoulu toteuttaakin vaikuttavia TKI-hankkeita kumppaniensa kanssa. Haaga-Helialla on käynnissä 40 TKI-hanketta. TKI-toiminnan johtavana teemana on yhteiskunnallinen vaikuttavuus, ja toimintaa ohjaavat 3AMK-liittouman laatimat avoimen tieteen ja tutkimuksen periaatteet ja linjaukset. Haaga-Helian TKI-toiminnan tavoitteena on luoda uusia ratkaisuja liiketoiminnan eri vaiheisiin. Haaga-Helia järjestäytyi ydinalueidensa suhteen vuoden 2020 lopulla. Uusi organisaatorakenne tuli voimaan 1.1.2021. Organisaatiomuutos toi kuusi tutkintokokonaisuutta sekä niitä tukevat osaamis- ja tutkimusalueet aikaisempien neljän koulutusyksikön tilalle.

HELSINGIN YLIOPISTO

Helsingin yliopisto on Suomen suurin ja vanhin tiedekorkeakoulu. Helsingin yliopistolla on yli 40 000 opiskelijaa ja työntekijää, jotka yhdessä muodostavat kansainvälisen tiedeyhteisön. Yliopisto toimii neljällä kampuksella Helsingissä ja kymmenellä muulla paikkakunnalla Suomessa. Helsingin yliopistossa on 11 tiedekuntaa, joihin kuuluu erikokoisia osastoja, tutkimuskeskuksia ja -asemia. Yliopistossa toimii erilaisia monitieteisiä tutkimusverkostoja sekä valtakunnallisia viranomaistehtäviä hoitavia yksiköitä.

Helsingin yliopisto toimii aktiivisena yhteiskunnan kehittäjänä, kestävän hyvinvoinnin rakentajana ja globaalien haasteiden ratkaisijana. Vastuu yhteiskunnasta ohjaa toimintaa kaikilla tasoilla.

LUT-YLIOPISTO

Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT on tekniikan ja talouden yhdistävä tiedeyliopisto. Perus- ja jatkotutkinto-opiskelijoita oli vuonna 2019 noin 5 300 ja tutkimus- ja opetushenkilöstöä noin 550. Uusimmassa strategiassaan LUT-yliopisto keskittyy tieteellisissä ratkaisuissaan peruselementtien – ilman, energian ja veden – liiketoimintaa uudistavaan tutkimukseen.

LUT-yliopistossa tekniikan ja talouden tutkimuksella etsitään ratkaisuja elämän edellytyksiin, joita ovat puhdas energia, vesi ja ilma. LUT-yliopisto auttaa tutkimuksellaan yhteiskuntaa ja yrityksiä kestävään uudistumiseen. Vaikuttavuutta varmistaa vahva linkitys liiketoiminnan tutkimukseen.

LÄHTEET: KATSAUS KORKEAKOULUIHIN

Xamk

Tutkimus ja kehitys s.a. Xamk. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitystoiminta/> [viitattu 3.3.2021].

Xamk. 2021. Xamk keskittää yrittäjyys- ja innovaatiotoimintansa uuteen yksikköön. WWW-dokumentti. Päivitetty 20.1.2021. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/tiedotteet/xamk-keskittaa-yrittajyys-ja-innovaatiotoimintansa-uuteen-yksikkoon/> [viitattu 21.1.2021].

Xamk s.a. Xamk. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/xamk/> [viitattu 3.3.2021].

Xamkin avainluvut s.a. Xamk. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/xamk/xamkin-avainluvut/#/0> [viitattu 3.3.2021].

Haaga-Helia

Avoin tiede ja tutkimus Haaga-Heliassa s.a. Haaga-Helia. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/avoin-tiede-ja-tutkimus-haaga-heliassa> [viitattu 4.3.2021].

Haaga-Helia 2020. Haaga-Helian organisaatio uudistuu vuoden 2021 alusta lähtien. WWW-dokumentti. Päivitetty 16.12.2020. Saatavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/haaga-helian-organisaatio-uudistuu-vuoden-2021-alusta-lahtien#:~:text=Haaga%2DHelia%20ammattikorkeakoulun%20organisaatio%20uudistuu,kuin%20TKI%2D%20ja%20kaupallinen%20toiminta> [viitattu 21.1.2021].

Haaga-Helian strategia s.a. Haaga-Helia. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/haaga-helian-strategia> [viitattu 4.3.2021].

Hankkeet s.a. Haaga-Helia. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/hankkeet> [viitattu 4.3.2021].

Tietoa Haaga-Heliasta s.a. Haaga-Helia. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/haaga-heliasta> [viitattu 3.4.2021].

Tutkimus ja kehittäminen s.a. Haaga-Helia. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/tutkimus-ja-kehittäminen> [viitattu 4.3.2021].

Helsingin yliopisto

Helsingin yliopisto. 2021a. Tiedekunnat ja yksiköt. WWW-dokumentti. Päivitetty 23.2.2021. Saatavissa: <https://www.helsinki.fi/fi/tiedekunnat-ja-yksikot> [viitattu 3.3.2021].

Helsingin yliopisto. 2021b. Yliopisto numeroina. WWW-dokumentti. Päivitetty 14.1.2021. Saatavissa: <https://www.helsinki.fi/fi/tutustu-meihin/perustietoa-yliopistosta/yliopisto-numeroina> [viitattu 3.3.2021].

LUT-yliopisto

Avaintietoja ja lukuja 2019 s.a. LUT-yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lut.fi/tutustu-meihin/yliopiston-esittely/avaintieto> [viitattu 3.3.2021].

Strategia 2030: Trailblazers – Science with a Purpose s.a. LUT-yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lut.fi/tutustu-meihin/yliopiston-esittely/strategia> [viitattu 4.3.2021].

Teemme tiedettä, jolla on merkitystä s.a. LUT-yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lut.fi/tutkimus> [viitattu 4.3.2021].

Sisällysluettelo

LUKIJALLE	2
KATSAUS BENCHMARKATTUIHIN KORKEAKOULUIHIN	4
YRITYSYHTEISTYÖ	11
Yritykset: Xamk – ”meidän korkeakoulumme”	12
Haaga-Helia panostaa oppimis- ja tutkimusympäristöihin.....	18
Tutkimusyhteistyötä Helsingin yliopistossa.....	24
Verkostotoiminnalla vahva ote LUT-yliopiston yritys yhteistyössä.....	30
YRITTÄJYYDEN TUKIPALVELUT	37
Xamkin yrittäjyyden ekosysteemi.....	38
Opintojen jatkamista yritystoiminnan ohessa Haaga-Helian StartUp Schoolissa	46
Akateemisuuden käytäntöön viemistä ja yhteiskehittämistä Helsingin yliopistossa	52
Tutkimuksen kaupallistamista LUT-yliopistossa	56
KESTÄVÄ KEHITYS	63
Xamk on hiilineutraali vuonna 2025.....	64
Haaga-Helia ja kestävä kampus.....	68
Helsingin yliopisto vastuullisuuden ja kestävyuden edelläkävijänä.....	72
LUT-yliopisto valjastaa tiedonkeruun ja datan louhinnan hiilinegatiivisuuden edistämiseen.....	78
KANSAINVÄLISEN YHTEISTYÖSTRATEGIAN LUOMINEN KÄYTTÄJÄLÄHTÖISIN MENETELMIN	88
RAJAT YLITTÄVÄN YHTEISTYÖMALLIN KULMAKIVET	94

YRITYSYHTEISTYÖ

Yritysyhteistyö on elintärkeää sekä korkeakouluille että alueiden yrityksille. Korkeakoulut voivat olla mukana yritysten liiketoiminnan kehittämässä niin opintoihin liittyvien projektien kautta kuin erillisillä TKI-hankkeilla. Korkeakoulut saavat yritysyhteistyöstä tietoa oman toimintansa kehittämiseen. Näin ne voivat yhteistyön pohjalta kehittää koulutustensa sisältöjä sekä käynnistää uusia koulutuksia alueiden yritysten tarpeisiin.

Yritykset voivat tarjota opiskelijoille harjoittelupaikkoja. Harjoittelujen kautta yritykset tulevat opiskelijoille tutuiksi ja opiskelijat saavat harjoitella ammatin kannalta tärkeitä taitoja. Harjoittelut ovat hyvä väylä uusien työntekijöiden rekrytoinnissa yrityksiin.

Opinnäytetyöt voivat korkeakouluissa olla teoreettista tutkimista, kokeellista kehittämistä tai työelämän tarvitsemaa muuta kehittämistä. Opinnäytetyöt ovat ammattikorkeakouluissa työelämälähtöisiä ja työelämää kehittäviä sekä opiskelijan asiantuntijuutta esittäviä dokumentteja.

Yritysten on mahdollista tehdä ammattikorkeakoulujen kanssa pienempiä tai suurempia yhteistyöprojekteja. Nämä työelämäprojektit voivat liittyä joihinkin yksittäisiin oppiaineisiin tai isompiin, usean oppiaineen kokonaisuuksiin. Näin toteutettu opetus kehittää opiskelijoiden ammatillista osaamista liittäen opinnot vahvasti työelämässä tarvittavaan osaamiseen. Opiskelijat saattavat toteuttaa yhteistyöprojekteja oppilaitoksen tiloissa esimerkiksi kehittämällä johonkin toimintaan erilaisia toteutusmahdollisuuksia. Näistä yritys voi valita itselleen sopivan toimintatavan. Opiskelijoiden on myös mahdollista tehdä projektien toteutuksia yrityksen tai yhteisön tiloissa. Työelämäprojektit voivat myös olla monialaisia, jolloin projektin toteutukseen voidaan liittää useamman alan opiskelijoita. Tällöin opiskelijat oppivat myös monialaista yhteistyötä eri ammattiryhmien välillä.

Lisäksi yritysyhteistyö luo mahdollisuuksia sekä yritysten henkilökunnan että korkeakoulujen opettajien kehittämiseen. Työelämäjaksojen aikana yrityksessä työskennellessään opettajat ylläpitävät omia työelämän taitojaan ja kehittävät opetukseen liitettäviä työelämäprojekteja. Yritysten henkilökunnan osaamista taas voidaan kehittää avoimen korkeakoulun tarjonnan sekä täydennyskoulutusten avulla.

Tiiviillä yritysyhteistyöllä korkeakoulu auttaa alueensa yrityksiä kehittämään toimintaansa. Etenkin ammattikorkeakouluilla on vahva alueellisen kehittämisen tehtävä. Samalla korkeakoulu tuottaa alueelleen uutta osaamista ja uusia osaajia yritysten käyttöön.

Seija Aalto

Koulutusjohtaja, yhteisten opintojen koulutusyksikkö
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamk

Yritykset: Xamk – ”meidän korkeakoulumme”

Jade Hirvonen

Xamkin yritysysteistyöhön liittyen haastattelimme Heta Viléniä (yritysysteistyökoordinaattori). Heta toimii Yrittäjyys ja innovaatiot -yksikössä linkkinä yritysten ja Xamkin välillä toiminta-alueenaan kaikki Xamkin kampukset.

Xamkissa tehdään yritysysteistyötä niin TKI-hankkeiden, opetuksen kuin eri palveluiden kautta. TKI-hankkeissa tapahtuva yritysysteistyö sitoutuu hankkeiden tavoitteisiin. Vuonna 2019 Xamkilla oli yli 700 yrityskumppania hankepuolella. Xamkissa tehdään myös kansainvälistä yritysysteistyötä noin 70 kumppanimaan kanssa. Opetuksen puolella keskeisimpinä ovat opiskelijoiden harjoittelut sekä opiskelijoiden ja opettajien vaihdot. Kansainvälisen yritysysteistyön yhtenä tavoitteena on saada vaihto-opiskelijoiden osaamista paikallisiin yrityksiin.

KAIKKIEN KAMPUSTEN PALVELUT KUMPPANEIDEN KÄYTÖSSÄ

Xamkissa toimii yritysysteistyökoordinaattori, joka pyrkii etsimään osaajat sellaisille yrityksille, joilla ei vielä ole verkostoja Xamkissa. Koordinaattori hoitaa myös avainasiakkuuksia sekä uusia avauksia. Koulutuksilla on vahvat alaansa liittyvät kumppanit, ja he hoitavat omat verkostonsa. Esimerkiksi ICT- eli tietojenkäsittely-, tieto- ja viestintätekniikan alalla on paljon yritysysteistyötä, jossa on mukana isojakin yrityksiä. Alan opiskelijoiden palaute yhteistyöprojekteista on ollut heittämällä yli koko koulun palautteen keskiarvon. Myös TKI:llä on omat kumppaninsa, joista hankehenkilöstö huolehtii. Xamk tekee tiivistä yhteistyötä myös alueellisten yritysjärjestöjen kanssa.

Yritysysteistyö Xamkin kanssa tarkoittaa sitä, että yrityksellä on käytössään kaikkien Xamkin kampusten palvelut. Benchmarkkauksessa haastattelemamme yritysysteistyökoordinaattori Heta Vilén kertoi, että yritykset harvemmin tietävät tästä mahdollisuudesta; ne luulevat tarjolla olevan vain oman alueensa kampuksen palveluiden.

Opetuksessa hyödynnetään työelämäyhteistyötä ja pyritään tuottamaan palveluita monialaisten oppimisympäristöjen kautta. Tämä tarve on tullut erityisesti yritysten puolelta, mutta kysyntää on noussut myös opiskelijoiden suunnalta. Xamkin kampuksilla on yhteensä 24 erilaista pysyvää laboratoriota, jotka toimivat opiskeluympäristöinä ja joita yritykset voivat hyödyntää. Jatkuvan oppimisen yksiköllä on iso ja merkittävä osuus yritysysteistyössä. Yksikkö tarjoaa räätälöityjä palveluita ja koulutuspalveluita niin paikallisille kuin kansainvälisille yrityksille.

Kuva 1. Vuoden 2019 Työelämäpäivä-tapahtuma Kouvolan kampuksella. Kuvaaja: Heta Vilén.

AKTIIVISTA REAGOINTIA SOSIAALISESSA MEDIASSA

Yrityksille suunnattuja palveluita markkinoidaan nettisivujen ja sosiaalisen median kautta. Nettisivuilla on selkeästi eritelty eri palvelut ja mahdollisuudet. Sivuilta löytyy myös työelämäyhteistyöstä kertova video, jossa yhteistyöyritysten edustajat kertovat kokemuksestaan (Xamk 2020). Tällä hetkellä yritysten puolelta on paljon kysyntää yhteistyölle, ja sidosryhmille onkin tulossa oma uutiskirje tulevaisuudessa. Sosiaalisessa mediassa ollaan aktiivisia niin Xamkin kuin yrityksiensäkin puolesta. Työelämäkumppanit kommentoivat hyvin Xamkiin liittyviä julkaisuja esimerkiksi LinkedInissä. Xamkin tapahtumia markkinoidaan laajasti eri kanavissa.

YRITYKSET OPISKELIJOIDEN TIETOISUUTEEN JA OPPILAITOSYHTEISTYÖN MAHDOLLISUUDET YRITYSTEN TIETOISUUTEEN

Xamk tarjoaa mahdollisuuden tuoda kampusalueiden yritykset tunnetuiksi ja tiedoksi opiskelijoille. Tästä hyvä esimerkki on Markkinointi ja rekry -tapahtuma, joka on aikaisemmin liittynyt AMK-opinnoista kiinnostuneille järjestettyyn kampuustapahtumaan. Nykyisin Markkinointi ja rekry -tapahtuma tunnetaan nimellä Työelämäpäivä, ja se kokoaa yhteen yritykset, opiskelijat, Xamkin henkilökunnan ja Xamkista valmistuneet alumnit. Tapahtuma tarjoaa yrityksille hyvän mahdollisuuden nostaa tunnettuuttaan opiskelijoiden keskuudessa sekä verkostoitua alueen muiden yrityksiensä kanssa. (Kuva 1; Xamk s.a.)

Syksyllä 2020 tapahtuma toteutettiin täysin virtuaalisena, vaikka alun perin se oli tarkoitus järjestää lähitoteutuksessa. Se olikin merkitty valmiiksi kaikkien lähitoteutuksessa olevien opiskelijoiden lukujärjestykseen. Opiskelijoiden palaute virtuaalisesta toteutuksesta oli kuitenkin hyvä. Tapahtuma oli tullut tarpeeseen, ja tällaisia koko Xamkin kattavia verkotapahtumia jopa toivottiin järjestettävän useammin.

Xamk on mukana Kymenlaakson kaikkien oppilaitosten yhteistyössä toteutetussa työelämäyhteistyöoppaassa (kuva 2). Xamkin lisäksi mukana ovat Ekami, KSAO, Taitaja ja LUTin Kouvolan yksikkö. Opas kertoo yrityksille oppilaitoksien mahdollisuuksista. Opiskelijat hyötyvät tästä, sillä mitä enemmän yritykset tietävät, sitä enemmän on mahdollisuuksia yhteistyöhön. Myös kauppakamari on vahvasti mukana antamassa yrityksiensä äänen oppaaseen. Opas on julkaistu vuoden 2021 alkupuolella niin sähköisesti (Aalto ym. 2021) kuin painetunakin versiona. Sähköinen versio löytyy myös Xamkin yrityksille suunnatuilta sivuilta.

OPPILAITOSYHTEISTYÖ KYMENLAAKSOSSA – opas yrityksille

Oppilaitosyhteistyön opas yrityksille

Oppilaitosyhteistyö Kymenlaaksossa -oppaasta löydät kiteytetysti opiskelijayhteistyön vaihtoehdot, oppilaitosten asiantuntija-, tutkimus- ja tuotekehityspalvelut ja mahdollisuudet osaamisen kehittämiseen. Oppaan kysymykset ohjaavat pohtimaan jokaista aihealuetta ja yrityksiä oppilaitosyhteistyötä. Oppaan avulla teet yrityksellesi konkreettisen suunnitelman, jonka viet käytäntöön yhdessä oppilaitosten kanssa. Oppaan toteutuksessa ovat mukana Aikuisenkoulutus Taitajat, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu (Xamk), Kouvolan Seudun ammattioppilaitos (KSAO), Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä (Ekami), Kymenlaakson kauppakamari ja Lappeenranta-Lahden teknillisen yliopiston (LUT-yliopisto) Kouvolan yksikkö. Oppaan toteutukseen on saatu avustusta William ja Ester Otsakorven Säätiöltä. Toivomme, että opas auttaa yhteistyön aloittamisessa, kehittämisessä ja yhteisessä toteuttamisessa.

TOIMITTAJAT:

Aalto, Seija • Jokela-Ylipiha, Annu • Kirjavainen, Marika
Rintala, Susanna • Sarante, Marja • Torkkeli, Marko
Urpalainen, Mika • Vilén, Heta • Vilko, Jyri • Virtanen, Aki
Väisänen, Merja

oppilaitosyhteistyö 3

Kuva 2. Oppilaitosyhteistyö Kymenlaaksossa -opasta ovat olleet tekemässä Xamk, Ekami, KSAO, Taitaja ja LUTin Kouvolan yksikkö. Opas kertoo yrityksille oppilaitoksien mahdollisuuksista. (Aalto ym. 2021.)

OPETUKSEEN SIDOTTUJA TYÖELÄMÄPROJEKTEJA TOIVOTAAN ENEMMÄN

Xamk on saanut kumppaneiltaan hyvää palautetta työelämäyhteistyöstä. Xamkilla on välittömät suhteet yhteistyökumppaneihinsa. Jotkut kumppanit puhuvatkin Xamkista ”meidän korkeakoulunamme”, mikä kertoo sen, että Xamk on osa heitä. Yrityksiensä on helppo kontaktoida Xamkia, sillä on olemassa henkilö, johon ottaa yhteyttä yritysyritysyritykseen liittymään. Jotkut korkeakoulut ovat benchmarkanneet tätä käytössä olevaa mallia. Opiskelijat osallistuvat mielellään opintojaksoihin sisällytettyihin työelämäprojekteihin. Vapaaehtoisiin projekteihin on hankalampi löytää opiskelijoita, mutta ajankohta ja aihe vaikuttavat paljon. Opiskelijoilta on saatu palautetta, että opetukseen sidottuja työelämäprojekteja voisi olla enemmänkin.

YHTEISTYÖSKENTELYTILOJA JA NIMIKKOLUOKKATOIMINTAA

Vilén kertoi, että niin yritys yhteistyössä kuin opiskelijayrittäjyyden kehittämisessä käytettävillä tiloilla on ehdottomasti tarvetta. Kotkan keskustassa sijaitseva Xlab Kotka toimii yhteistyöskentelytilana niin opiskelijoille, henkilökunnalle kuin yrityksillekin. Vastaavanlaisia yhteistyöskentely- ja yhteiskehittelytiloja on kehitteillä myös muille kampuksille.

Kaikille kampuksille on tulossa myös yrityksille tarjottavaa nimikkoluokkatoimintaa. Nimikkoluokkatoiminnassa yritys saa korvausta vastaan yrityksen nimisen luokan kampukselta ja voi sisustaa sen haluamukseen. Tilaa voidaan käyttää normaalissa opetuksessa, yrityksen työelämäprojekteissa sekä myös yritysten ja opiskelijoiden välisissä tapaamisissa. Näin yritys saa näkyvyyttä opiskelijoiden keskuudessa. Nimikkoluokkatoiminta on jo käytössä Kotkan kampuksella: Tila 3007, CTS Engtec -nimikkoluokka, on sisustettu yrityksen toimesta muun muassa säkkituoleilla. Tilassa on myös esillä yrityksen logoja.

Haaga-Helia panostaa oppimis- ja tutkimusympäristöihin

Heidi Kock

Artikkelin on kirjoittanut Lab Manager Heidi Kock, joka toimii Haaga-Helian tunnetekoälyä hyödyntävien labien vetäjänä. Hän myös osallistuu aktiivisesti tutkimushankkeisiin ja yritysyhteistyöhön.

Haaga-Helia-ammattikorkeakoulussa tehdään monipuolista yritysyhteistyötä opintojaksoilla, kaupallisissa toimeksiannoissa ja soveltavan tutkimuksen hankkeissa.

Haaga-Heliassa on vakiintunut partneriyhteistyömallinsa, jossa kutakin partneruutta koordinoi ja suunnittelee Haaga-Helian nimetty partnerivastaava. Yhteistyö partnereiden kanssa on pitkäaikaista ja kokonaisvaltaista. Se voi sisältää muun muassa nimikkotilan, erilaisia tapahtumia sekä rekrytointi- ja opintoyhteistyötä. Haaga-Heliassa on yli sata partneriyhteyttä eri toimialoilta. Partneruusyhteistyön lisäksi Haaga-Helia toteuttaa toimeksiantoja ja tutkimuksia myös muiden yritysten kanssa.

OPPIMIS- JA TUTKIMUSYMPÄRISTÖT YHTEISTYÖN ALUSTOINA

Haaga-Heliassa kehitetään jatkuvasti ympäristöjä ennakoimaan tulevaisuuden osaamistarpeita. Oppimis- ja tutkimusympäristöt ovat oppimisen, tutkimisen ja yritysyhteistyön alustoja, joita hyödyntävät sekä opiskelijat, tutkijat että yritysten edustajat.

Luova toimisto Krea

Luova toimisto Krea on markkinoinnin ja viestinnän opiskelijoiden ympäristö, jossa opiskelijatiimit työstävät erottuvia konsepteja ja innostavia tarinoita asiakasyritysten tapahduksille, kampanjoille, tuotteille, palveluille ja brändeille. Opiskelijoiden luovat ratkaisut sisältävät uusia ideoita ja raikkaita näkökulmia – ja pohjautuvat aina tutkittuun tietoon ja asiakasymmärrykseen.

Sales & eCom Lab

Sales & eCom Lab (kuva 4) on digitaalisen asiakaskokemuksen ja verkkokaupan kehittämisen ympäristö, jossa voidaan tutkia ja kehittää monikanavaista myyntiä ja verkkokauppaa. Yritykset voivat kehittää toimintaansa toimeksiannoilla, joita toteutetaan joko henkilöstön toimesta tai opintojaksoilla. Apuna ovat monipuoliset ohjelmistot, tunteita kasvojen ilmeistä tunnistava tunnetekoäly ja silmänliikekamerat.

Interaction & Emotion Lab

Vuorovaikutusta ja pedagogiikkaa tutkitaan ja kehitetään Interaction & Emotion Labissa. Interaction & Emotion Lab on vuorovaikutuslaboratorio, jossa kehitetään sekä kasvokkain tapahtuvia että virtuaalisia kohtaamisia psykofysiologisten mittausten ja videoinnin avulla. Kasvojen ilmeistä mitattavat tunnereaktiot, reaktion voimakkuudesta kertovat sensorit sekä katseenseurannan rekisteröivät kamerat yhdessä muiden tutkimusmenetelmien kanssa auttavat ymmärtämään vuorovaikutustilanteita.

LAB8

Palveluliiketoimintaa kehitetään useassa ympäristössä. LAB8 on palvelukokemusten kehittämisen laboratorio, joka yhdistää luovuuden, palveluyritykset ja kehittämällä oppimisen. Toiminnan keskiössä ovat palvelu- ja elämysmuotoilu sekä uusimman teknologian hyödyntäminen elämysten tuottamisessa. Uusien teknologioiden painopistealueita ovat lisätty todellisuus (AR), Mixed Reality (MR/XR) -konseptit sekä Multisensory-teknologioiden hyödyntäminen. Lisäksi LAB8 tuottaa trenditutkimuksia ja tarjoaa tapahtumatuotanto-palveluita. (Kuva 3.)

Place to be Haaga

Haaga-Helian hotelli-, ravintola- ja matkailualan kampuksella innovointi yritysten kanssa on nivottu Place to be Haaga -oppimiskonseptiin. Place to be Haaga uudistaa ja rikastuttaa hospitality-toimialaa tuottamalla rohkeampaa ajattelua ja parempaa tietoa jaettavaksi koko toimialalle. Place to be Haaga tuo yhteen niin toimialan esikuvat, kilpailevat yritykset, opiskelijat kuin opettajatkin. Place to be Haaga edistää kokeilukulttuuria, yhdessä oppimista ja oivalluttamista. Place to be Haagan testi- ja palvelualue sijaitsee Haaga-Helia-ammattikorkeakoulun Haagan kampuksella Helsingissä ja yhdistyy aitoon liiketoimintaympäristöön samassa kiinteistössä toimivan Hotel Haagan kautta.

3D & Robo Lab

3D & Robo Labissa tuetaan innovaatio- ja projektitoiminnan opetusta sekä IoT-toimintaa. Labissa on erilaisia 3D-tulostuslaitteita, 3D-skannereita, 3D-työasemia ja mekaaninen työstöasema. Niillä voidaan suunnitella ja valmistaa IoT-laitteiden prototyyppijä, robottien Proof of Concept -vaiheen laitteita ja muita alan tuotteita.

Softala

Softala tarjoaa yrityksille ohjelmistojen prototyyppijä sekä verkkopohjaisia ja mobiiliratkaisuja. Toiminta tuottaa yrityksille prototyyppijä heidän tarvitsemistaan ohjelmistoista. Lisäksi se tarjoaa opiskelijoille työpaikkoja ja yrityksille mahdollisuuden rekrytoida alan tulevaisuuden osaajia.

Kuva 3. Haaga-Helian LAB8-tiloja. Kuvaaja: Minna Kurjenluoma.

KILPAILUJA, KONSEPTEJA JA PAKOHUONEITA

Haagahelialaiset kehittävät yritysten kanssa jatkuvasti erilaisia konsepteja, joissa yhdistyvät tulevien osaajien oppiminen ja yritysysteistyö. Parhaat niistä vakiintuvat pitkäaikaiseksi osaksi toimintaa.

Myynnin puolella opiskelijat mittelevät taitojaan Best Seller Competitionissa simuloituissa B2B-myyntitapaamisissa yritysten edustajien ja aitojen myytävien tuotteiden kanssa. Konseptia on laajennettu kansainväliseksi, ja nykyään kisataan myös eurooppalaisessa European Sales Competitionissa sekä aasialaisessa South-East Asian Sales Competitionissa.

Liiketalouden opiskelijat suorittavat pakollisen taloushallinnon peruskurssin partneriyrittäjien kanssa toteutetussa pakohuoneessa, joka on saanut opiskelijoilta innostuneen vastaanoton.

Verso Hub on tuore konsepti, jossa opiskelijat, opettajat, yritykset, tutkijat ja muut yhteistyökumppanit edistävät yhdessä kannattavaa, ilmastopositiivista liiketoimintaa ja kiertoa taloutta.

Opiskelijat pitävät yritysysteistyötä hyvin palkitsevana. Usein heille saattaa avautua hyviä työmahdollisuuksia sitä kautta. Moni ympäristöistä edellyttää opiskelijoilta yrittäjämäistä toimintaa, jossa opettajat toimivat valmentajina ja sparraavat käytännön työskentelyä ja itseohjautuvaa oppimista.

Kuva 4. Haaga-Helian Sales-Labin tiloja. Kuvaaja: Meeri Utti.

VERKOSTOJA, TUTKIMUSHANKKEITA JA UUSI EUROOPPA-YLIOPISTO

Jokaisella oppimis- ja tutkimusympäristöllä on oma, usein kansainvälinen verkostonsa, joka koostuu yrityksistä ja/tai korkeakoulukumppaneista ja muista toimijoista. Samoissa verkostoissa toteutetaan myös tutkimushankkeita, joiden pääpaino on soveltavassa, yrityksiä hyödyttävässä tutkimuksessa. Haaga-Helien päätutkimusalat ovat myynnin kehittäminen ja digitalisaatio, palveluliiketoiminnan kehittäminen ja muotoilu, vaikuttava ammatillinen pedagogiikka sekä yrittäjyys ja liiketoiminnan uudistaminen.

Ulysseus Eurooppa -yliopisto

Tuoreimpana kansainvälisenä avauksena Haaga-Helia on mukana luomassa Ulysseus Eurooppa -yliopistoa. Ulysseukseen kuuluvat Haaga-Helien lisäksi Universidad de Sevilla (USE, Espanja), Università di Genova (UniGe, Italia), Université Cote d'Azur (UCA, Ranska), Technická univerzita v Košiciach (TUKE, Slovakia) ja MCI Management Center Innsbruck (MCI, Itävalta). Tavoitteena on luoda yhteiseurooppalainen kampus. Siellä opiskelijat, korkeakoulujen henkilöstö, yritykset ja alueelliset toimijat voivat oppia, tutkia ja kehittää yhdessä uudenlaisia innovaatioita sekä edistää työllisyyttä.

Ulysseus toimii digitaalisella ja alueellisella kampusella. Kampus pitää sisällään tutkimuskeskuksia, yrityshautomoja, living labeja, avoimia luokkahuoneita sekä digitaalisen alustan koko yhteisön vuorovaikutukselle. Living labit eli elävät laboratoriot ovat käyttäjälähtöisiä avoimen innovaation ekosysteemejä, jotka yhdistävät tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan tosielämän ympäristöissä. Ulysseus-projektilla on kuusi innovaatiokeskusta – kussakin osallistuvassa kaupungissa omansa. Innovaatiohubit keskittyvät seuraaviin teemoihin: ikääntyminen ja hyvinvointi (UCA), matkailu, taide ja perintö (UniGe), tekoäly (Haaga-Helia), energia, liikenne, liikkuvuus ja älykkäät kaupungit (USE), digitalisaatio (TUKE) sekä ruoka, bioteknologia ja kiertotalous (MCI). Syntymässä oleva eurooppalainen yliopisto avaa täysin uudenlaisia, kansainvälisiä mahdollisuuksia opiskelijoille, yrityksille ja perustajakorkeakouluille.

Tutkimusyhteistyötä Helsingin yliopistossa

Jade Hirvonen

Helsingin yliopiston yritysyritysyhteistyöhön liittyen haastattelimme Maarit Haatajaa (Head of Business Collaboration). Maarit johtaa tällä hetkellä Helsingin yliopiston tutkimus-yritysyritysyhteistyön tiimiä. Hänellä on vuosikymmenten kokemus tutkimuksesta ja tutkimustulosten hyödyntämisestä. Maarit väitteli biologian tohtoriksi Uppsalan yliopistosta vuonna 2001.

Helsingin yliopisto tarjoaa yrityksille ja yhteisöille monenlaisia yhteistyömahdollisuuksia, kuten konsultointia, tilaustutkimuksia, yhteistyöprojekteja sekä infrastruktuuriensa hyödyntämistä. Yhteistyötä organisoimassa on vuonna 2016 perustettu yritysyritysyhteistyötiimi. Tiimissä on tällä hetkellä kuusi asiantuntijaa, ja seitsemännen asiantuntijan rekrytointiprosessi on parhaillaan käynnissä. Asiantuntijat ovat tutkijoiden ja yritysten apuna helpottamassa yhteistyön mahdollisuuksien selvittämistä.

YHTEISTYÖTÄ ALUEELLISESTI SEKÄ TIEDEKUNTIEN JA TUTKIJOIDEN KANSSA

Helsingin yliopiston yhteistyö jakautuu karkeasti kolmeen tasoon. Ne ovat alueellinen yhteistyö, yhteistyö tiedekuntien kanssa sekä tutkijayhteistyö:

Alueellisessa yhteistyössä Helsingin kaupunki on läheinen kumppani. Korkeakouluna Helsingin yliopisto pyrkii muun muassa parantamaan pääkaupunkiseudun työllisyyttä. Tuoreimpana yhteistyöavauksena on kolmivuotinen hanke, jossa Viikin kampusalueesta lähdetään kehittämään innovaatiokeskittymää. Kampusalueelle kehitetään innovaatiotoimintaa tukeva toimintaympäristö, Viikki Innovation Platform. Se tuo yhteen tutkimuksen, opetuksen ja yritykset ja pyrkii näin lisäämään tutkimuslähtöistä innovaatiotoimintaa. Hanke on arvokas noin kaksi miljoonaa euroa. Sen rahoittavat Helsingin kaupungin innovaatorahasto ja Helsingin yliopisto puoliksi. (Helsingin yliopisto 2020a.)

Tiedekuntien kanssa tehtävässä yhteistyössä tarjotaan tiedekunnille apua muun muassa laatimalla strateginen suunnitelma yritysyritysyhteistyön kasvattamiseksi ja järjestämällä koulutuksia. Esimerkiksi eläinlääketieteellinen tiedekunta halusi kasvattaa kaupallistamisen ja yritysyritysyhteistyöhön liittyvää osaamistaan, joten tiimi järjesti heille koulutuksia näistä aiheista. Tiimi auttaa parhaillaan maatalous-metsätieteellistä tiedekuntaa rakentamalla polkua ideasta kaupallistettavaan tuotteeseen tai palveluun kestävän ruokateeman alueella.

Tutkimus-yritysyritysyhteistyössä joko yritys tai tutkija ottaa yhteyttä yliopistoon. Yhteistyö aloitetaan kumppanin ja yliopiston edustajan keskustelulla, jossa käydään tarkemmin läpi yhteistyön tarpeet. Tässä vaiheessa selvitetään myös sopiva etenemistapa. Etenemistavan valinnassa sovitaan muun muassa siitä, kenen käyttöön tulokset tulevat. Jos kyseessä on esimerkiksi yhteistyöprojekti tai -hanke ja rahoitusta on haettu yhdessä, tutkimustulokset ovat molempien osapuolien käytössä myös yhteistyön jälkeen. Tilaustutkimuksissa taas tulokset jäävät vain tilaajan eli yrityksen tai yhteisön käyttöön. (Helsingin yliopisto 2019.)

Helsingin yliopiston kampuksilla on hyvin tiloja yritysyritysyhteistyön toimimiseen. Yliopiston yritysyritysyhteistyön, Helsinki Think Companyn (ks. s. 52), toimintaa pyritään laajentamaan myös tutkijapuolelle, ja tilat kaikilla kampuksilla ovatkin myös tutkijoiden käytössä. Meilahden kampuksella sijaitsee Terkko Health Hub, jossa on avointa tilaa työskentelylle ja omia huoneita yrityksille. Viikkiin on rakenteilla uusia tiloja spinoutteja ja startupeja varten, mutta myös ulkopuoliset yritykset voivat varata niitä käyttöönsä. Tiedekunnan tiloja (kuva 5) voi varata tilaisuuksiin ja kokouksiin. Yliopistolla on myös Helsingin kaupungin kanssa yhteisiä tiloja, kuten startup-kampus Maria 01, ja parhaillaan ollaan suunnittelemassa hautomotiloja muillekin kampuksille.

Kuva 5.
Kuvaaja: Helsingin yliopisto /
Sami Tuoriniemi

VERKOSTOTOIMINTAAN KAIVATAAN TUTKIJOITA

Helsingin yliopisto on kuulunut vuosien saatossa moniin erilaisiin verkostoihin. Haataja on itse osallistunut monien verkostojen tapaamisiin. Hän toivoisikin tutkijoiden liittyvän innovaatioekosysteemiverkostoihin, jotta heille kasvaisi verkostoja myös innovaatiotoiminnan puolelle. Haataja edustaa Helsingin yliopistoa Euroopan laajuisessa LERU ENTE (League of European Research Universities, Enterprise and Innovation Policy Group) -verkostossa, jonka pääasiallinen tehtävä on vaikuttaa EU:hun tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan liittyvissä asioissa. LERU-verkosto on ollut hyvä ryhmä sparrailuun ja kokemusten jakoon. Yliopisto kuuluu myös muun muassa EIT KIC (Knowledge and Innovation Communities) -verkostoon sekä sen alaverkostoihin, kuten EIT Foodiin, EIT Digitaliin ja EIT Climateen. Myös kansallinen Finnovators-verkosto on ollut hyvin aktiivinen, ja ryhmässä voikin kysellä muiden kokemuksia kohtaamistaan ongelmista.

HELSINGIN YLIOPISTOSSA KOKEILTU LUKUISIA ERI KONSEPTEJA

Vuosien varrella Helsingin yliopistossa on kokeiltu lukuisia eri konseptien toimivuutta. Tällä hetkellä parhaaksi on todettu räätälöity yhteistyö tiedekuntien kanssa. Siinä niin johdon kuin akateemisten sitoutuneisuus on hyvä. Yhteistyö näyttää lupaavalta, vaikka varsinaisia tuloksia on tulossa vasta muutamien vuosien päästä.

Kahvikärrykerrokset

Yritysyhteistyötiimin toiminnan alussa tiimi toteutti kahvikärrykerroksia. Niiden tarkoituksena oli saada tiimin toimintaa tunnetuksi kampuksilla. Konseptissa tiimi jalkautui kirjaimellisesti kahvilla ja kekseillä täytettyjen kärryjen kanssa tutkijoiden pariin ja kertoi toiminnastaan. Toiminta on tehokasta, sillä muutamien päivien aikana ehti tapaamaan useita satoja tutkijoita.

Innovaatioagentit

Innovaatioagentit-kokeilussa koulutettiin tutkijoita, jotka olivat kiinnostuneita oppimaan innovaatioihin liittyviä asioita sekä auttamaan kollegoitaan. Agentit olivat helposti lähestyttävissä, heiltä pystyi kysymään lisätietoja tutkijoita pohdituttaviin asioihin ja he osasivat ohjata oikean palvelun piiriin. Toiminnan taustalla oli ulkopuolinen rahoitus, joka kattoi 30 prosenttia agenttien palkasta. Kokeilu loppui, kun rahoitus päättyi, sillä tiedekunnat eivät olleet vielä valmiita maksamaan tätä osuutta.

Vaikuttavuusklinit

Vaikuttavuusklinit ovat olleet toiminnassa jo vuodesta 2014 alkaen. Niiden tarkoituksena on avustaa vaikuttavuuden kuvaamisessa rahoitushakemuksia varten. Vaikuttavuuden

ymmärrys on hyvä kilpailuvaltti rahoitusta haettaessa. Klinikoiden sisältö räätälöidään tiedekuntien tai yksiköiden tarpeiden perusteella. Klinikat ovat ilmaisia, mutta käytännön järjestelyt ovat tiedekunnan tai yksikön vastuulla. Vaikuttavuusklinit järjestää Helsingin yliopiston yritysyhteistyötiimi. (Helsingin yliopisto s.a.)

Yritysyhteistyötiimi on myös laatinut vaikuttavuudesta Added value -nimisen julkaisun. Se toimii ns. harjoitustyökirjana vaikuttavuuden kuvaamisessa rahoittajalle. Julkaisun on tarkoitus toimia vaikuttavuuden käytännön oppaana tutkijoille ja PhD-opiskelijoille. (Talvinen 2020.)

Cup of Science

Cup of Science -konsepti on yritysten ja tutkijoiden verkostoitumista ja yhteentörmäyttämistä. Taustalla on ajatus Aim day -konseptista pienemmässä mittakaavassa. Cup of Science -konseptissa tuotiin yhden päivän aikana yhteen rypäs yrityksiä, joilla oli sama ongelma tai haaste, sekä monitieteinen joukko tutkijoita, jotka pyrkivät löytämään ratkaisun. Kahvikupin äärellä tutkijat kertoivat osaamisestaan ja miettivät ratkaisuja yhdessä yrityksen kanssa. Konsepti on työläs toteuttaa, sillä oikeiden tekijöiden löytäminen tuottaa joskus haasteita. Lisäksi luottamuksen rakentaminen vie aikaa. Konsepti toimii kuitenkin hyvänä mahdollisuutena kertoa yliopiston tarjoamista yhteistyömahdollisuuksista. (Helsingin yliopisto 2019.)

Impact accelerator

Impact accelerator on vaikuttavuuteen ja yritysyhteistyöhön liittyvä kiihdytysohjelma tutkijoille. Ohjelman aikana tutkimusideaa kiihdytetään lähemmäksi yritysyhteistyö- tai kaupallistamisvaihetta. Ohjelma on kahden kuukauden kestoisen ja sisältää kahdeksan lähipäivää. Vaatimuksena osallistujille on uuden tutkimusidean lisäksi vaikuttavuusklinit osallistuminen. Ohjelmassa pyritään saamaan tiimien ideoita lähtemään liikkeelle. Impact accelerator on työläs prosessi, mutta aina on saatu tiimejä kasaan. Tarve olisi tutkimuksen alan mentoreille, joilla on liiketoiminnallista osaamista.

MasterClass

MasterClass on co-creation- eli yhteiskehittämisohjelma. Sen on kehittänyt Helsingin yliopiston yhteiskuntasuhdeyksikkö yhdessä Demos Helsingin ja LähiTapiolan kanssa. Taustalla oli yliopiston halu kehittää kumppanuutta LähiTapiolan kanssa, ja vuonna 2012 lähdettiin kehittämään konseptia yhteisten tavoitteiden pohjalta. Ohjelma on järjestetty neljä kertaa LähiTapiolan kanssa. Vuonna 2018 perustettiin Helsingin yliopiston kestävyystieteen instituutti HELSUS, joka kiinnostui ohjelmasta ja lähti yhdessä yhteiskuntasuhdeyksikön kanssa toteuttamaan Sustainable MasterClass -ohjelmaa kestävä kehityksen haasteista. HELSUS on toteuttanut ohjelman kaksi kertaa Outotecin kanssa ja yhden kerran Valion kanssa.

MasterClass on kolme kuukautta kestävä kurssi. Se on tiivis ja ohjattu kokonaisuus, jonka kohderyhmänä ovat opiskelijat eri tieteenaloilta. Lähtökohtana on se, että mukana olevalla yrityksellä on haaste, johon se kaipaa ratkaisua ja sparrausapua. Jotta MasterClass palvelee molempia osapuolia parhaiten, aiheen on oltava kiinnostava myös akateemisesta näkökulmasta ja osallistujien on pystyttävä tuottamaan konkreettinen ratkaisu kolmen kuukauden aikana. Osallistuminen on yritykselle maksullista, jotta ohjelmaa vetämään pystytään palkkaamaan projektihenkilö. Ohjelmasta vastaa vastuuopettaja.

MasterClass vaatii yritykseltä työaikaa, sillä jokaisella tapaamiskerralla olisi suotavaa olla mukana vähintään yksi yrityksen työntekijä. Jokaisella tiimillä on oma mentori sekä yrityksen että yliopiston puolelta. Tiimien tuotokset ovat sitä hedelmällisempiä, mitä enemmän yritys on mukana ohjelmassa. Outotecillä oli ensimmäisellä kerralla mukana yksi työntekijä jokaisessa tiimissä, minkä avulla tiimeissä päästiin aiheeseen syvälle paljon nopeammin ja paremmin. Tässä kyseisessä toteutuksessa Outotec halusikin ostaa oikeudet yhden tiimin ratkaisuun. Tämä on ainoa kerta, kun on päästy tähän vaiheeseen. Yrityksen edustajien ja tutkijoiden lisäksi kohtaamiskerroilla voi olla mukana muita mentoreita, jotka sparrailevat tiimejä eteenpäin.

MasterClassia markkinoidaan yrityksille yhtenä yhteistyömahdollisuutena. Ohjelma toteutetaan, kun löytyy sopiva yhteistyöyritys. Edellisen kerran ohjelma järjestettiin keväällä 2019 samaan aikaan Valion ja Kuntarahoituksen kanssa. Jälkimmäisen ohjelman teema käsitteli kestävästä hyvinvointia tulevaisuuden kunnissa ja kaupungeissa. (Helsingin yliopisto 2020b.)

Verkostotoiminnalla vahva ote LUT-yliopiston yritys yhteistyössä

Jade Hirvonen

LUT-yliopiston yritys yhteistyöhön liittyen haastattelimme Elina Hannikainen-Himasta (LUT Career Services & Alumni Relations). Elina vastaa LUT-yliopiston yrityksille suunnatuista rekrytointipalveluista sekä opiskelijoista koostuvan Firmatiimin toiminnasta.

LUT-yliopistolla on pitkä historia yritysten kanssa toimimisessa. Vuonna 2019 noin 45 prosenttia rahoituksesta tuli yrityksiltä (Avaintietoa ja lukuja 2019 s.a.), mikä on iso asia yliopistomaailmassa. LUTissa ei ole organisaatiohierarkkista rakennetta yritys yhteistyölle, vaan toimintatapa on verkostomainen. Tämä luo haasteita mutta ehdottomasti myös hyötyjä. LUTin yritys yhteistyössä kehityskohteina tällä hetkellä ovat verkostotoimintamallin ja konsernin yhteisen yritysrajoituksen kehittäminen. LUTilla on isot, eri aloja kattavat verkostot, ja ne ovat aktiivisessa roolissa. LUT tekee yhteistyötä alueellisten ja valtakunnallisten toimijaverkostojen, kuten kaupunkien kehitysyhtiöiden, yrittäjäjärjestöjen, kauppakamareiden ja työntekijäliittojen, kanssa.

Valtaosa LUTin yritys kontakteista on valtakunnallisia. Kansainvälinen yhteistyö on kuitenkin jatkuvasti kasvussa, ja myös paikallisia yrityksiä palvelee. Tutkimustiimeissä on usein mukana myös ulkomaalaistaustaisia tutkijoita, jotka tuovat mukanaan omat suhteensa Suomen ulkopuolelta.

LUT-yliopiston ja LAB-ammattikorkeakoulun muodostaman LUT-konsernin myötä yrityksillä on tarve kohdata korkeakoulut kerralla – niin sanotusti yhdeltä luukulta.

PALVELUT YRITYKSILLE

LUT-yliopisto tarjoaa yrityksille matalan kynnyksen palveluita, joiden kautta yritykset pääsevät helposti sisään yliopiston toimintaan. Yhteistyötä syvennetään niiden yritysten kanssa, joilla on siihen tarpeita ja halukkuutta. Kampuksilta löytyy neljä matalan kynnyksen palveluita tarjoavaa toimijaa:

Business Mill -yrityshautomo tarjoaa osaamispohjaisille ja kasvuhaluille eteläkarjalaisille yrityksille ja tiimeille monipuolista tukea liiketoiminnan kehittämiseen. Palvelut ovat maksuttomia, ja ne perustuvat vahvasti asiantuntija- ja sidosryhmäverkostoihin. Toiminnan päärahoittaja on Lappeenrannan kaupunki. Sen lisäksi toimintaa rahoittavat LAB-ammattikorkeakoulu, William ja Ester Otsakorven Säätiö sekä Carel Capital Oy. Hautomo on osa LAB-ammattikorkeakoulua.

Firmatiimi toimii yritysten ja opiskelijoiden ns. välikätenä. Se kontaktoi yrityksiä ja pyrkii löytämään opiskelijoille toimeksiantoja, kuten harjoitus- ja lopputyöaiheita, sekä työharjoittelupaikkoja. Firmatiimi koostuu LUTin ja LABin opiskelijoista. Firmatiimin työ on madaltanut kynnystä yhteistyön aloittamiseen varsinkin pienillä yrityksillä. Firmatiimi on opiskelijoiden mielestä loistava toimintamalli ja palveluna yritykselle ilmainen.

J. Hyneman Center on LUTin opiskelijoille suunnattu protopaja, joissa ideoita viedään konkreettisemmalle tasolle. Protopajassa voidaan toteuttaa myös yritysten toimeksiantoja.

Rekrytointipalvelut välittävät yritysten työpaikkoja opiskelijoille sekä järjestävät opiskelijoita ja työnantajia yhdistäviä rekrytointitapahtumia (kuva 6). Yrityksille on tarjolla myös maksullinen rekrytointikumppanuuspalvelu, jonka ytimessä on pitkäjänteinen ja yrityksen osaamistarpeisiin perustuva yhteistyö opiskelijoiden rekrytoimiseksi.

Muita yrityksille suunnattuja palveluita ovat

- *täydennyskoulutus*, erityisesti johdon ja asiantuntijoiden koulutukset mutta myös yritys kohtaiset tilauskoulutukset
- *tutkimuspalvelut*, jotka käsittävät tilaustutkimukset ja tutkimushankkeet
- *tekniset palvelut*, kuten analyysi-, laboratorio-, mittaus- ja testauspalvelut
- *tilavuokraukset* ja esimerkiksi kirjaston käyttö.

Kuva 6. DuuniDay-rekrytointitapahtuma tuo yhteen yritykset ja opiskelijat. Kuva vuoden 2014 tapahtumasta. Kuva: LUT-yliopisto / Teemu Leinonen.

MARKKINOINTIA VERKOSTOTOIMINNAN KAUTTA

Yritysyhteistyön palveluita markkinoidaan verkostotoiminnan kautta: yksi palvelu tai toimija lähestyy yritystä, ja sitä kautta yritys pääsee mukaan toimintaan ja mahdollisuudet laajemmalle yhteistyölle avautuvat. Tätä ovat toteuttaneet erityisesti edellä mainitut matalan kynnyksen toimijat. Firmatiimillä, rekrytointipalveluilla ja täydennyskoulutuksella on käytössään asiakkuuksien hallintaan kehitetty ohjelmisto (CRM, Customer Relationship Management). Business Millillä on oma, vastaavanlainen järjestelmänsä.

LUT-yliopistolla on yhteisölliset tilat, jotka edesauttavat verkostoitumista. Näissä tiloissa järjestetään paljon tapahtumia yritysten kanssa. Yhteisöllisissä tiloissa työskentelevät myös muun muassa LUTES-opiskelijajärjestyshdistys ja Firmatiimi. Yritykset haluavat tulla kampuksille, joten esimerkiksi rekrytapahtumat järjestetään kampuksilla, vaikkei siellä olekaan tarjolla messutaso tiloja.

International Entrepreneurship Challenge -ohjelma

International Entrepreneurship Challenge (IEC) -ohjelma on hyvä esimerkki LUTin yritys yhteistyöstä. Kyseessä on viimeisen vuoden International Business and Entrepreneurship -maisteriohjelman opiskelijoille suunnattu, lukukauden mittainen kurssi. Toteutuksena on perinteinen kurssitoteutus: sen tuloksena opiskelijoilta syntyvät raportti ja loppuesitys. Vuodesta 2006 pyörineen ohjelman läpikäyneitä yrityksiä ovat muun muassa Visma Severa ja Mevea. Tekes (nyk. Business Finland) on ollut ohjelmassa LUTin yhteistyökumppanina.

IEC-ohjelma tarjoaa yrityksille mahdollisuuden kehittää toimintaansa opiskelijoiden avulla. Mukaan lähtevät yritykset ovat usein tutkimus- tai teknologia-aloilla ja startup-vaiheessa olevia, tai yrityksellä on uusi liiketoiminta-alue, johon se kaipaa apua. Yleensä opiskelijoiden tehtävänä on luoda konkreettinen markkinoillemenosuunnitelma. Parhaimmillaan yritys on saanut selvityksen, joka muualla tehtynä maksaisi tuhansia euroja.

Opiskelijat pyritään jakamaan tiimeihin heidän kiinnostuksensa kohteiden mukaisesti. Vaihto-opiskelijoiden tietämystä heidän kotimarkkinoistaan hyödynnetään, sillä yritykset hyötyvät tästä paljon. Ohjelman kohderyhmää ovat kasvuhakuiset pk-yritykset, joille kansainvälistyminen on realistinen ja ajankohtainen tavoite. Osallistuvien yritysten määrä vaihtelee hieman vuosittain, mutta esimerkiksi syksyn 2021 IEC-ohjelmassa on mukana viisi suomalaista pk-yritystä. Yrityksiä on tullut esimerkiksi Green Campus Open -yrityskiihdyttäjän ja Business Millin kautta.

TEEMAN YHTEENVETO

Tulevan Twin Campus -yhteistyömallin keskiössä on yhteistyö – niin rajojen yli kuin yliopistojen ja yritysten välillä. Näin ollen oli erittäin mielenkiintoista päästä benchmarkkaamaan muiden korkeakoulujen toimintamalleja aiheeseen liittyen. Lähes jokaisella benchmarkatulla korkeakoululla on nimetty joko henkilö tai tiimi, joka koordinoi ja vastaa yritys yhteistyön toimivuudesta. Poikkeuksena on LUT-yliopisto, jonka yritys yhteistyö toteutuu verkostomaisesti. LUTin urapalvelujen koordinaattori kertoi verkostomaisuuden tuovan ehdottomasti hyötyä mutta myös haasteita. LUTissa kehityskohteina ovatkin tällä hetkellä verkostotoimintamallin ja konsernin yhteisen yritysrajojen kehittäminen.

Osassa benchmarkatuista korkeakouluista on omat tilansa yritysrajojen toimimiseen. Useassa hyödynnetään oppimis- ja tutkimisympäristöjä yritys yhteistyön alustoina. Haaga-Helia panostaa oppimis- ja tutkimisympäristöihin. Sieltä löytyykin useita erilaisia labeja, joissa voidaan tutkia ja kehittää muun muassa vuorovaikutusta, palvelumuotoilua ja virtuaalisia asiakaskokemuksia. Xamkissa on 24 pysyvää laboratoriota, joita yritys kumppanit voivat halutessaan hyödyntää – myös toisissa kampuskaupungeissa, mikä tulee usein yrityksille mukavana yllätyksenä.

Kampuskaupungit toimivat monen korkeakoulun yhteistyökumppaneina. Esimerkiksi Helsingin yliopiston ja Helsingin kaupungin viimeisimpänä yhteistyöavauksena on kolmivuotinen hanke Viikin kampusalueen kehittämiseksi innovaatiokeskittymäksi. Xamk taas on mukana muun muassa Kymenlaakson oppilaitosten yhteistyönä toteutetussa työelämäyhteistyöoppaassa, joka kertoo yrityksille oppilaitos yhteistyön mahdollisuuksista.

Vaikuttavaksi kansainväliseksi yhteistyöksi on noussut Ulysseus Eurooppa -yliopisto, jota luomassa on Haaga-Helia yhdessä viiden muun eurooppalaisen korkeakoulun kanssa. Yhteistyön tavoitteena on luoda niin digitaalisesti kuin fyysisestikin yhteinen kampus, jota mukana olevien korkeakoulujen henkilöstö ja opiskelijat sekä yritykset voivat käyttää yhdessä.

LÄHTEET: YRITYSYHTEISTYÖ

Aalto, S., Jokela-Ylipiha, A., Kirjavainen, M., Rintala, S., Sarante, M., Torkkeli, M., Urpalainen, M., Vilén, H., Vilko, J., Virtanen, A. & Väisänen, M. 2021. Oppilaitosyhteistyö Kymenlaaksossa – opas yrityksille. Aikuiskoulutus Taitaja, Ekami, KSAO, Kymenlaakson kauppakamari, LUT-yliopisto ja Xamk. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/wp-content/uploads/2021/02/oppilasyhteistyö.pdf> [viitattu 28.1.2021].

Avaintietoa ja lukuja 2019 s.a. LUT-yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lut.fi/tutustu-meihin/yliopiston-esittely/avaintietoa> [viitattu 22.2.2021].

Helsingin yliopisto. 2019. Tutkimusyhteistyö yrityksille. WWW-dokumentti. Päivitetty 16.5.2019. Saatavissa: <https://www.helsinki.fi/fi/yhteistyö/tutkimusyhteistyö-yrityksille/nain-tutkimusyhteistyö-toimii> [viitattu 28.1.2021].

Helsingin yliopisto. 2020a. Helsingin yliopisto ja kaupunki lähtevät kehittämään Viikistä houkuttelevaa innovaatiokeskittymää – liikkeelle kestävillä ruokainnovaatioilla. WWW-dokumentti. Päivitetty 9.12.2020. Saatavissa: <https://www.sttinfo.fi/tiedote/helsingin-yliopisto-ja-kaupunki-lahtevat-kehittamaan-viikista-houkuttelevaa-innovaatiokeskittymaa-liikkeelle-kestavilla-ruokainnovaatioilla?publisherId=3747&releaseId=69896121> [viitattu 28.1.2021].

Helsingin yliopisto 2020b. MasterClass. Päivitetty 17.9.2020. Saatavissa: <https://www.helsinki.fi/en/cooperation/master-class-process> [viitattu 4.12.2020].

Helsingin yliopisto s.a. Impact clinic. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://blogs.helsinki.fi/andaction/clinic/> [viitattu 28.1.2021].

Rekrytointikumppanuus s.a. LUT-yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lut.fi/yhteistyö-ja-palvelut/rekrytointipalvelut/rekrytointikumppanuus> [viitattu 22.12.2020].
Talvinen, K. 2020. Added value. Researcher's guide to impact and winning proposals. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/314249> [viitattu 28.1.2021].

Xamk. 2020. Opiskelijat työelämää kehittämässä. WWW-dokumentti. Päivitetty 8.9.2020. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/yrityksille/opiskelijat-tyoelamaa-kehittamassa/> [viitattu 5.1.2021].

Xamk s.a. Kampustapahtumat. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/koulutus/kampustapahtumat/> [viitattu 21.12.2020].

YRITTÄJYYDEN TUKIPALVELUT

Yrittäjäasenteen ja -valmiuksien tueksi korkeakouluissa on kehitetty koulutuspolkuja ja tiimityöyhteisöjä, joissa opiskelijat tunnistavat yrittäjyyden mahdollisuudet ja haasteet ja itse ottavat vastuun aihoiden eteenpäin viemisestä. Tiimit toimivat oppimista kiihdyttävänä kasvualustoina. Ne luovat uutta osaamista ja innovaatioita, joista hyötyvät tiimiläisten lisäksi koko korkeakoulu ja sen kumppanit. Korkeakoulut tarjoavat uusien kokeiluiden kehittämiseen laajat ja monipuoliset kansalliset ja kansainväliset työelämä- ja kumppaniverkostot. Korkeakoulut toimivat yrittäjyyden mahdollistajina tarjoamalla fasiliteetteja, asiantuntijamentorointia ja siemenrahoitusta alkavalle tai kehittyvälle yritystoiminnalle.

Korkeakoulut tukevat uuden yrittäjyyden syntymistä tarjoamalla yhteisöllisiä tiloja ja kohtaamispaikkoja liiketoimintaosaamisen käytännön harjoittelulle sekä yritysideoiden haudonnalle ja kokeilulle. Näihin hubeihin liittyvät myös alueen yrittäjät, ja näin saadaan luonteva sparrausympäristö uuden kehittämiseksi. Koulut ovat myös kehittäneet yhdessä kumppaniensa kanssa menetelmiä potentiaalisimpien startupien tunnistamiseen ja rahoittamiseen. Näin ne luovat edellytyksiä uudelle kasvuyrittäjyydelle. Laajempaan yrittäjyyden ekosysteemiseen ajatteluun on liitetty myös korkeakoulujen TKI-innovaatioiden kaupallistamisen polut, joista uuden sukupolven tuotteet ja palvelut saavat virtansa.

Korkeakoulu on tutkimisen, kehittämisen ja oppimisen edistäjä. Sen tuottamat tiedot ja taidot kanavoituvat yrityksiin eritoten kyvykkäiden uusien osaajien kautta. Korkeakoulujen yrittäjyyteen liittyvät toimenpiteet ja palvelut kohdentuvat myös vakiintuneeseen liiketoimintaan. Uudistuva yrittäjyys tarvitsee jatkuvasti ajankohtaisia palveluita muun muassa ammatillisen uudistumisen muodossa mutta myös tutkittuun ja sovellettuun tietoon pohjautuvia markkina-analyyseja, palvelukonsepteja, tuoteinnovaatioita tai vaikkapa kohdennettua tietosuojaosaaamista. Uusi teknologia mullistaa yrittäjyyttä ja liiketoimintaa. Jotta yritys säilyttää kilpailuteränsä, sen on alati kehitettävä prosessejaan ja tuotteitaan. Korkeakoulu on mitä parhain sparrauskumppani uudistumishakuiselle yritykselle.

Petteri Ikonen

Koulutusalojohtaja, talous ja kulttuuri
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamk

Xamkin yrittäjyyden ekosysteemi

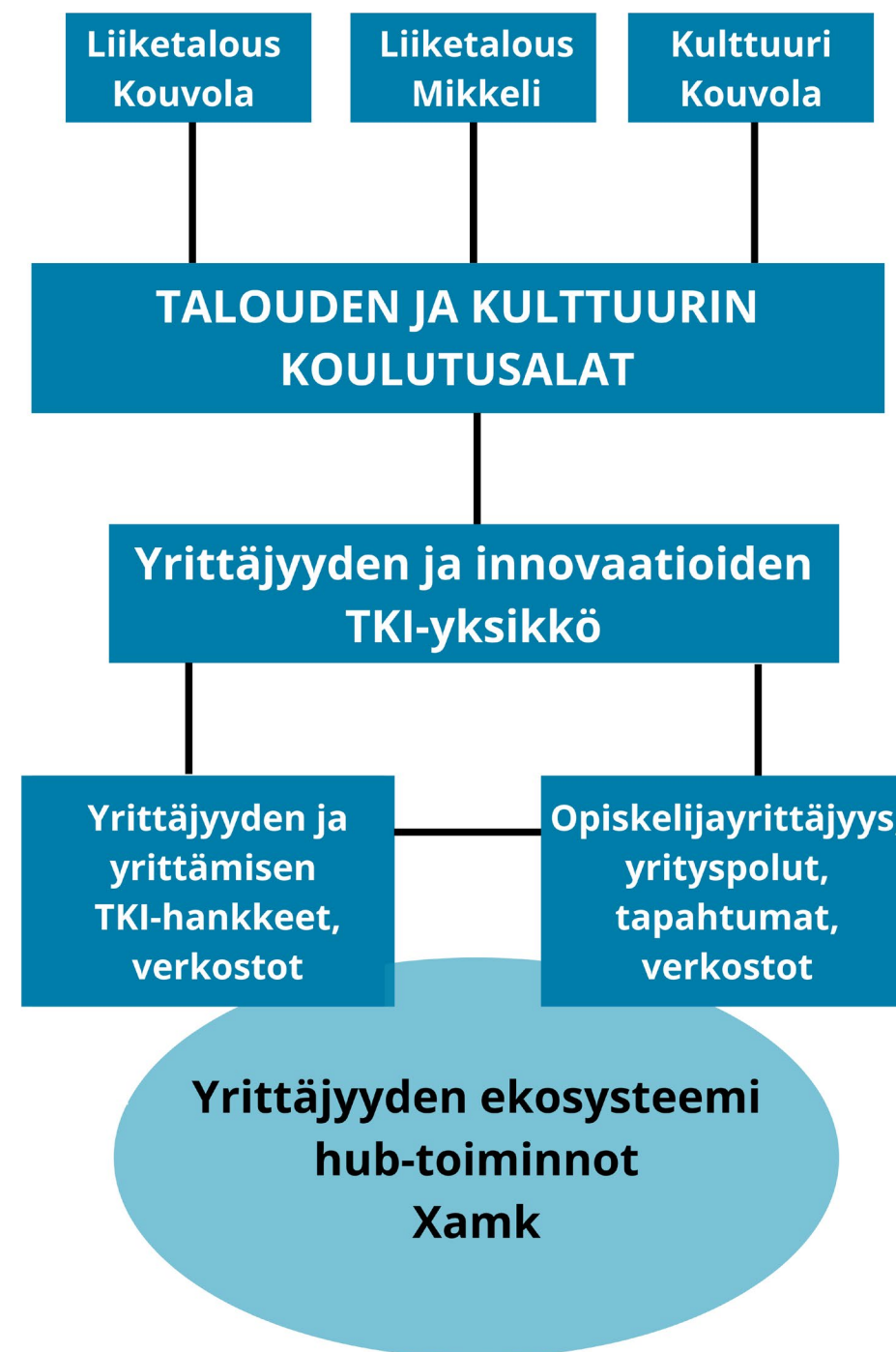
Jade Hirvonen

Xamkin yrittäjyyden ekosysteemiin liittyen haastattelimme taiteen tohtori Petteri Ikosta. Hän työskentelee Xamkissa talouden ja kulttuurin koulutus-alajohtajana. Hänellä on laaja kokemus korkeakoulukentästä. Tällä hetkellä Petteri on mukana muun muassa TEM:n, OKM:n ja Business Finlandin valtakunnallisessa luovien alojen tiekarttatyöskentelyn ohjausryhmässä.

Xamkissa on ollut jo vuosia monia hyviä toimintamalleja ja käytänteitä yrittäjyyden tukemiseen ja kehittämiseen. Jokaisella TKI-painoalalla on ollut hankkeita, jotka ovat jollakin tapaa tukeneet yrittäjyyttä. Hankkeita on ja on ollut niin Etelä-Savon kuin Kymenlaakson alueella, ja niissä pyritään tukemaan muun muassa opiskelijayrittäjiä, paikallisia yrittäjiä sekä yrittäjyydestä ja yritystoiminnan aloittamisesta kiinnostuneita. Yrittäjyyden tukemisen toimintamallit ovat kuitenkin olleet melko hajanaisia ja usein vain yksikkö- tai hankekoh- taisia. Xamk uudisti yrittäjyys- ja innovaatiotoimiaan vuoden 2020 lopulla, sillä hyviä käytänteitä haluttiin saada kerättyä saman yksikön alle sekä koko Xamk-tason käyttöön.

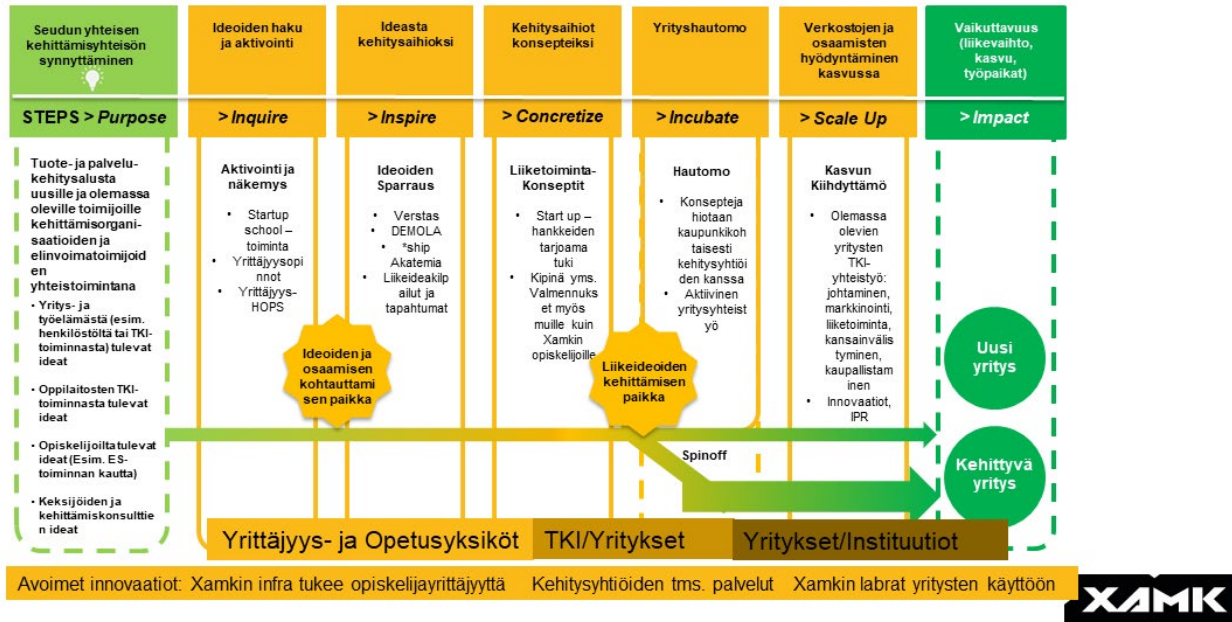
Uudistuksen myötä Xamkiin perustettiin koko Xamkin laajuinen yksikkö, joka kokoaa yhteen yrittäjyyteen, kaupallistamiseen ja yrittäjyyden tutkimiseen liittyvät hankkeet ja koulutuksen ns. saman katon alle. Kuvassa 1 on kuvattu uuden yrittäjyyden ja innovaatioiden TKI-yksikön sijainti organisaatiossa. Uusi yksikkö tulee liiketalouden ja kulttuurin koulutusalan alle ja toimii kaikilla kampuksilla. Uudessa yksikössä yhdistyvät hanketoiminta ja yrittäjyyden koulutustoiminta. Yhdessä nämä muodostavat Xamkin yrittäjyyden ekosysteemin. (Xamk 2021.)

Maaliskuussa 2021 toimintansa aloittanut uusi Yrittäjyys ja innovaatiot -yksikkö kuuluu talouden ja kulttuurin koulutusalan alle (kuva 1) mutta palvelee kaikilla aloilla ja kampuksilla. Niin sanotun Xamk-tasoisien yksikön kautta talon sisäiset hyvät käytänteet ja toimintamallit voidaan jakaa hyvin koko Xamkille ja näin kaikkien kampuskäyttäjien käyttöön. Uudessa yksikössä on TKI- ja koulutuspainotus yhdessä. Tiimi koostuu TKI-asiantuntijoista, päälliköistä, yritys yhteistyön koordinaattorista sekä liiketalouden lehtoreista.

Kuva 1. Xamkin uuden yrittäjyyden ja innovaatioiden TKI-yksikön organisaatiorakenne (Xamk 2021).

Yrittäjyyden kehittäminen Xamkissa yhdessä verkostojen kanssa – HUB-toiminnot

Kuva 2. Yrittäjyyden kehittäminen Xamkissa yhdessä verkostojen kanssa (Xamk 2021).

Kuvassa 2 esitetään malli yrittäjyyden kehittämisestä Xamkissa yhdessä verkostojen kanssa. Kyseessä on jatkuva malli, vaikka kaavio antaa kuvan lineaarisuudesta. Kaavio koostuu viidestä konkreettisesta askeleesta: Kahdessa ensimmäisessä askeleessa ovat vahvasti mukana yrittäjyys- ja opetusyksiköt. Opiskelijoita ohjataan erilaisten yrittäjyyskokonaisuuksien ja -opintotarjonnan pariin ja heidän yritysideoitaan sparrataan. Kehitysaiheet konseptiksi -askeleen aikana TKI ja yritykset tulevat vahvemmin mukaan toimintaan. Tässä askeleessa kehitetään liiketoimintakonsepteja eteenpäin muun muassa startup-hankkeiden tuen ja erilaisten valmennusten avulla. Yrityshautomo-askeleen aikana yritys-konseptia hiotaan ja mahdollinen spinoff-toiminta aloitetaan. Tässä askeleessa on aktiivista yritys-yhteistyötä, ja yritysten lisäksi kehitysyhtiöt ja instituutit ovat mukana toiminnassa. Viimeisessä askeleessa hyödynnetään verkostojen osaamista kasvussa. Askeleet johtavat yhdessä vaikuttavuuden kasvuun, luovat uusia yrityksiä sekä kehittävät jo olemassa olevia.

KOKO XAMKIN TASOISTA TOIMINTAA YRITTÄJYYDEN KEHITTÄMISEEN

Xamkin yrittäjyys- ja innovaatiotoimiin liittyvää uudistusta lähdettiin viemään eteenpäin, jotta voitaisiin paremmin vastata myös Kaakkois-Suomen elinvoiman kehittämiseen ja yritys-yhteistyön tarpeisiin. Kampuskaupunkien eli Xamkin omistajien suunnalta tulee vahvaa signaalia, että Xamkin tehtävänä on tuottaa elinvoimaa ja nostaa alueen vetovoimaa. Uudistuksen taustalla on myös halu yritysten ja nimenomaan opiskelijavetoisten yritysten lisäämiseen. Xamk haluaa panostaa siihen, että opiskelijat valmistuvat yrittäjiksi opintojensa aikana. Xamk haluaa myös tarjota mahdollisuuden toimintansa jo aloittaneille yrittäjille tuotteiden ja palveluiden kehittämiseen TKI-palvelujen kautta. Kuten jo mainittu, Xamkissa on hyviä näihin liittyviä käytänteitä ja toimintamalleja – mutta pienessä mittakaavassa. Käytänteet ja toimintamallit halutaan nyt viedä koko Xamkin tasolle.

Xamkissa on kehitteillä myös uusi yrittäjyyden YAMK-koulutus, jonka on määrä käynnistyä vuoden 2022 alussa. Kyseessä on ns. yrittäjyyden kehittämissuunnitelma kaikille yrittäjyyden kehittämisestä kiinnostuneille. Koulutus koostuu kolmesta moduulista, jotka käsittelevät muun muassa digitaalista liiketoimintaa, tiedolla johtamista, yritystoiminnan kasvattamista, kansainvälistymistä, kiertotaloutta ja yritystoiminnan eettisyyttä. Opiskelijan yrittäjyys- ja johtajuusvalmiuksien ja -vahvuuksien tunnistaminen ja kirkastaminen toimivat koulutuksen lähtökohtina. Opiskelija saa koulutuksesta monipuolista osaamista esimerkiksi strategisesta muotoilusta, toimialan ja toimintaympäristön muutosten jatkuvasta ennakoinnista sekä omasta, henkilökunnan ja verkostojen hyvinvoinnista. (Wahlfors 2021.)

Tällä hetkellä kaikki Xamkin yrittäjyyteen liittyvät palvelut ja toiminnot on koottu Xamkin verkkosivuilta löytyvän Startup-sivuston alle. Sivuilta löytyvät selkeästi opiskelijoiden valittavissa olevat yrittäjyysopinnot, tulevat yrittäjyysaiheiset tapahtumat, tietoa Xamk Startup Fund -rahoituksen hakemisesta sekä käynnissä olevat yrittäjyyteen liittyvät hankkeet. (Startup your business s.a.)

XAMKIN HYVIÄ KÄYTÄNTEITÄ JA TOIMINTAMALLEJA:

Xamk Startup Fund

Xamk, William ja Ester Otsakorven Säätiö sekä PatteriES-yrittäjyysyhdistys tarjoavat Xamk Startup -rahoitusta. Sen tarkoituksena on tukea opiskelijayrittäjyyttä, opiskelijalähtöisiä startupeja ja opiskelijoiden projekteja. 500–1 000 euron suuruista rahoitusta annetaan opiskelijoille ja opiskelijatiimeille idean kehittämistä ja testaamista varten.

Xamk Startup -rahoitusta hakevien tulee täyttää rahoituksen kriteerit: Hakijan tulee olla Xamkin opiskelija tai tiimillä täytyy olla kytköksiä Xamkiin. Idean täytyy olla uusi, mielenkiintoinen ja toteuttamiskykyinen, ja tiimin tulee olla sitoutunut sen kehitykseen. Lisäksi hakemuksen tulee olla selkeä ja määrittää, miten rahoitus käytetään. Rahoitusta voi hakea vain haun ollessa auki. Vuoden 2021 ensimmäinen haku aukesi jo joulukuussa 2020 ja päättyi helmikuun 2021 lopussa. Hakemuksien arviointi ja päätökset rahoituksen saajista tehtiin maaliskuun 2021 aikana. (Startup Fund s.a.)

*ship Startup Festival

*ship Startup Festival on esivaiheen opiskelija-startup-yrityksille tarkoitettu tapahtuma, joka on järjestetty vuosittain elokuussa. *ship-tapahtuman tarkoitus on valmentaa osallistujia liikeideoidensa kehittämiseen. Tapahtuma koostuu mentorointi- ja pitchausosioista, jotka valmistelevat osallistujia tapahtuman loppuhuipennukseen eli Pitch Captain -pitchauskilpailuun. Tapahtumapaikka on ollut Merikeskus Vellamo Kotkassa (kuva 3), ja Pitch Captain -kilpailun finaali on järjestetty jo useampana vuonna Kotkan torilla.

Ensimmäinen *ship Startup Festival järjestettiin vuonna 2015, jolloin tapahtuma oli yksipäiväinen. Mukana oli 21 tiimiä, 10 kansainvälistä mentoria ja 200 kutsuvierasta. Yhteensä 35 nuorta yrittäjää osallistui mentorointiohjelmaan, ja tapahtumaa pyöritti kuuden hengen tiimi. (Häkkinen 2020.)

Vuosi vuodelta tapahtuma on kasvanut niin ohjelman laajuudessa kuin kävijä- ja osallistujamäärissä mitattuna. Vuonna 2018 järjestetty tapahtuma oli jo kaksipäiväinen ja päivittäisiä vieraita oli 200. Tapahtumaan kutsuttiin vain kutsuvieraita, millä rajattiin kävijämäärää ja näin myös tapahtuman kustannuksia. Mukana olleita startupeja oli 50 ja mentoreita 50. Tapahtuman kasvun myötä myös järjestäjiä tarvittiin enemmän, ja mukana oli niin palkallisia työntekijöitä kuin vapaaehtoisiaakin. Vuonna 2019 tapahtumassa vieraili jo yli 300 kutsuvierasta. Startupien ja mentorien määrät pysyivät lähes samoina edellisvuoteen nähden. Viimeisin *ship-tapahtuma eli vuoden 2020 tapahtuma järjestettiin hybridinä. Mentorointi ja Pitch Captain -kilpailu järjestettiin semifinaaleihin asti online-toteutuksena, ja finaali järjestettiin jo perinteen mukaan Kotkan torilla. (Häkkinen 2020.)

*ship Startup Festival -tapahtumalla on ollut lukuisia partnereita, jotka ovat mukana tapahtumassa ja rahoittamassa sitä eri tavoin. Tapahtumaa ovat olleet rahoittamassa esimerkiksi Google, Kotkan-Haminan seudun kehittämissyhtiö Cursor sekä monet säätiöt. Rahoittajat ja rahoituslähteet ovat vaihdelleet hieman vuosittain. Xamk on ollut rahoittamassa tapahtumaa alusta alkaen joka vuosi. Vuoden 2021 tapahtuma rahoitetaan pääosin Xamkin hankerahalla. *ship-tapahtuman kuluista noin puolet menee työntekijöiden palkkoihin ja puolet itse tapahtuman kuluihin, kuten markkinointiin, tapahtumapaikkaan, työntekijöiden ja mentoreiden majoitukseen (tapahtuma-aikana), mentorointipalkkioihin ja muihin kuluihin. (Häkkinen 2020.)

Kuva 3. *ship Startup Festival -tapahtuma Merikeskus Vellamon tiloissa.
Kuvaaja: Tapio Auvinen.

Business Cafe -toiminta

Business Cafe -toimintaan liittyen haastattelimme Business Cafe -tiimiä eli Johanna Koposta Mikkelistä, Sabine Suorsa Kouvola ja Maarit Vahvasta Kotkasta. Johanna (projektipäällikkö, Yrittäjyys ja innovaatiot) työskentelee projektipäällikkönä Yrittäjyyden Kolmas Aalto -hankkeessa. Lisäksi Johanna toimii Business Cafen Mikkelin kampuksen vastuuhenkilönä yhdessä lehtori Marika Vartiaisen kanssa. Sabine (projektipäällikkö, Luovat alat) työskentelee Xamkissa kansainvälisten hankkeiden parissa. Sabine edistää opiskelijayrittäjyyttä ja toimii myös startup-mentorina sekä valmentajana kansainvälisissä yrittäjyysohjelmissa. Maaritin (projektipäällikkö, Digitaalinen talous) intohimoina ovat innovaatiot, yrittäjyys ja yritystoiminnan kehittäminen. Maarit on luotu verkostoitumiseen ja yhteiskehittämiseen.

Business Cafe -toiminta on hyvä esimerkki opiskelijayrittäjyyden boostamisesta Xamkissa. Toiminnan idea nousi yhteisten opintojen puolelta. Taustatekijöinä toimivat myös Kymenlaakso Startup Ecosystem -hankkeessa kehitetty HelpDesk-mentorointi, jossa opiskelijoilla oli mahdollisuus sparrailla omaa yritysideaansa mentorin kanssa, sekä Xlab – Yhteys yrityksiin -hankkeessa käynnistetty yrittäjäpäivystys, jonka tarkoituksena oli opastaa niin uusia kuin vanhojakin yrittäjiä sekä yrittäjyydestä kiinnostuneita matalan kynnyksen tapaamisten avulla (Kotkan Yrittäjät ry 2019). Keväällä 2020 Xamkin opiskelijoille tehtiin kysely, jossa selvitettiin, mitä opiskelijat kaipaavat yrittäjyyteen liittyen. Kyselyssä nousseiden teemojen perusteella kehitettiin Business Cafe -toiminnan sisältöä.

Business Cafe kokoaa yhteen yrittäjyyttä tukevia Xamkin palveluita. Toimintaa toteuttaa opetuksen ja yrittäjyyteen liittyvien hankkeiden henkilökunta. Jokaisella kampuksella on nimetty henkilö, jonka puoleen voi kääntyä Business Cafe -toimintaan liittyvissä asioissa. Kampuksilla järjestetään viikoittain tapaaminen, jonne opiskelijat voivat tulla hakemaan sparrausta yritysidealleen sekä kysymään mieltään askarruttavista, yrittäjyyteen liittyvistä asioista. Ajatuksena oli toteuttaa Business Cafe kampuksilla, mutta covid-19-pandemian takia toteutus aloitettiin etänä Microsoft Teamsin ja Adobe Connectin kautta. Osallistujamäärä ei ole ollut vielä kovin suuri, mutta osallistujat ovat hyötynet tapaamisista. He ovat esimerkiksi saaneet sparrausta ja vinkkejä eri opintokokonaisuuksista sekä tarjolla olevista yrittäjyyteen liittyvistä infossioista, kuten Kevytyrittäjyys-infoista. Osallistuneet opiskelijat ovat kommentoineet, että on hyvä, että löytyy paikka, josta kysyä yrittäjyyteen liittyviä asioita.

Opintojen jatkamista yritys-toiminnan ohessa Haaga-Helian StartUp Schoolissa

Jade Hirvonen

Haaga-Helian yrittäjyyden tukipalveluihin liittyen haastattelimme Timo-Pekka Uotilaa (Researcher, Entrepreneurship and Business Development). Timo-Pekka vastaa Haaga-Helian StartUp Schoolin tutkimuksellisesta kehittämisestä. Hänen mielestään yrittäjämäistä ajattelua ja johtamista tarvitaan työuran eri vaiheissa entistä varmemmin. Menestyvät yritykset pystyvät kääntämään ympäristön kiihtyvän muutoksen menestystekijäkseen. Ideoiden testaaminen, kokeileminen ja kokeiluista oppiminen nostavat merkitystään suunnittelun rinnalla. Korkeakoulut tarjoavat alustan tällaisen ajattelun kehittämiselle.

Vuonna 2020 Haaga-Heliassa vietettiin yrittäjyyden teemavuotta. Vuoden tavoitteena oli lisätä opiskelijoiden kiinnostusta yrittäjyyteen ja ymmärrystä siitä. Teemavuoden aikana yrittäjyyttä tarkasteltiin eri näkökulmista. Opiskelijoiden tietoisuuteen tuotiin Haaga-Helian tarjoamia yrittäjyyden tukipalveluita, kuten StartUp Schoolin opintotarjontaa. (Haaga-Helia s.a.)

Vuonna 2012 Helsinkiin perustettu Haaga-Helian StartUp School tarjoaa monipuolisia yrittäjyyden opintoja sekä mentorointia yritysideoita kehittelyyn. StartUp School onkin hyvä esimerkki korkeakoulun yhteydessä toimivasta yrityshautomosta. Toiminnan aloittamisen taustalla on se, että yrityksen perustaneet opiskelijat jättivät usein opintonsa kesken. StartUp Schoolin toimintaan osallistumalla opiskelijat saavat jatkettua opintojaan samalla, kun he kehittävät yritystoimintaansa eteenpäin.

StartUp School palvelee kaikkia Haaga-Helian opiskelijoita kaikilla kampuksilla toimivan, opettajista koostuvan coach-verkoston ansiosta. Pasilan kampuksella on StartUp Schoolin oma tila, joka on tarkoitettu niin kumppaneiden tapaamiseen kuin opiskelijoiden työskentelyynkin. Lounge-tyylisestä tilasta on pyritty tekemään mahdollisimman viihtyisä ja avoin. Muilla Haaga-Helian kampuksilla ei ole vielä vastaavaa StartUp Schoolin omaa tilaa, mutta kampuksilla hyödynnetään muita co-working-tiloja. Viime aikoina StartUp School on panostanut virtuaaliseen näkyvyyteen sosiaalisen median (Instagramin) sekä kampusten infotaulujen kautta.

StartUp School toimii Haaga-Helian TKI-toiminnan alla, jotta se voi palvella mahdollisimman laajaa joukkoa. Suurin osa rahoituksesta on peräisin hankkeista, ja esimerkiksi 3AMK-yhteistyö mahdollistaa isompia hankehakuja. Tällä yhteistyöllä tarkoitetaan strategista yhteistyötä pääkaupunkiseudun ammattikorkeakoulujen Laurea, Metropolian ja

Haaga-Helian välillä niin tutkimuksessa kuin opetuksessakin. Haaga-Helia tukee ES-toimintaa ja hallinnoi 3AMK Entrepreneurship Society Alliance -hanketta. StartUp School tekee yhteistyötä myös ES:ien eli opiskelijavetoisten yrittäjyysjärjestöjen kanssa.

STARTUP SCHOOLIN PARHAITA KÄYTÄNTEITÄ

StartUp Schoolin parhaita käytänteitä on muun muassa yrittäjyyden opinnollistaminen, kansainvälistyminen sekä erilaiset konseptit. StartUp School tarjoaa erilaisia yrittäjyyden opintokokonaisuuksia, joista opiskelijat voivat valita itselleen mieluisimman. Tarjolla on opintojaksoja kevytyrittäjyydestä, yrittäjyysmäisen ajatusmaailman kehittämisestä sekä StartUp Schoolin ydintavoitteen eli oman yritysideoita tai yrityksen kehittämisestä, johon liittyen voi halutessaan suorittaa jopa 20 opintopistettä.

Coaching

Coaching-toiminnan avulla halutaan osallistaa myös korkeakoulun henkilökuntaa ja tarjota heille tapa osallistua StartUp Schoolin toimintaan. Coacheina toimii Haaga-Helian sisäisiä opettajia. He auttavat opiskelijoita tavoitteiden asettamisessa, ideoiden suunnitelmallisessa käytäntöön viemisessä sekä mietityttävien kysymysten ratkaisemisessa. Toimintaa toteutetaan Haaga-Heliassa laajasti; jokaiselta kampukselta löytyy coacheja. (Kuva 4.) Coaching-toiminta eroaa StartUp Schoolin tarjoamasta mentoroinnista sen suhteen, että mentorit ovat Haaga-Helian ulkopuolisia, esimerkiksi tietyn toimialan (rahoitus, laki, verotus), asiantuntijoita, jotka tarjoavat vain omaan alaansa liittyvää neuvontaa.

Contents of the Guidebook	
1. Introduction	4
• Entrepreneurial Education	4
• The Haaga-Helia Startup School	4
• The StartUp School Pedagogy	5
• The Need for a Coaching Guidebook	6
2. What is coaching?	7
3. Coaching in High Education	8
• Natural learning	8
• Different methods: deepen the learning	8
4. Coaching as Mindset	10
• General Role as a Coach	11
• Trust and Confidentiality in Coaching	12
• Why not ask Why?	12
• Ethical Questions	12
5. The Coaching Process	13
• Elements of the Process	13
• Goal Setting and the Coaching Process	14
• SMART goals	14
• Specific	15
• Measurable	15
• Achievable	15
• Relevant	15
• Time based	16
• The GROW model	17
• Goal	17
• Reality	18
• Options	18
• Will do/What's up	18
• Action Planning	19
• Decision Balance	21
6. The Coaching Tools	22
• Presence of the coach	22
• Listening	23
• Mirroring	24
• Summarizing	24
• Rational summarizing	25
• Emotional summarizing	25
• Asking	26
• Closed questions	26
• Open questions	27
• Solution-oriented questions	27
• Circular Questions	27
• Powerful Coaching Questions	28
• A few issues to watch out for	28
• Leading questions	29
• Attention to answers	29
• Confidentiality	29
• Feedback	29
• Giving feedback	29
• Asking for feedback	30
• Mentions	31
• Working with Values	32
• Value Analysis	32
• Values Circle	33
• SWOT Analysis	34
• Competence Ruler	35
• Core Competences of a Coach	37
7. StartUp School Coaching Method	38
• Coaching Courses	38
• Starting level and linkage with other courses	38
• Contents	38
• Learning objectives and assessment	38
• Learning methods	38
• Assessment	38
• Coaching methods	39
• 1:1 Coaching	39
• Group Coaching	39
• eCoaching and eTools for learning	39
• Afterward	40
• References	40
• Appendix 1	41
• Central Questions for Values Analysis	41
• Appendix 2	41

Kuva 4. StartUp School on julkaissut coachingista myös Coaching Guidebook -opaskirjan. Opaskirjassa on ohjeita ja periaatteita StartUp Schoolin opettajille ja coacheille. Siinä käsitellään tarkemmin coaching-prosessia ja StartUp Schoolin coaching-metodia. Se myös tarjoaa erilaisia työkaluja coachaamiseen.

Opinnollistaminen (Work and Study for Entrepreneurs)

Opinnollistaminen on yksi StartUp Schoolin parhaita käytänteitä. Work and Study for Entrepreneurs -opintokokonaisuus mahdollistaa opiskelijoiden opintopisteiden ansaitsemisen samalla, kun he kehittävät omaa ideaansa tai yritystään. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että opiskelija kehittää omaa ideaansa tai yritystään, osallistuu Work & Study -tapaamisiin ja raportoi oppimisestaan. Opiskelija on etukäteen suunnitellut ohjaajan kanssa sopivan tavan osoittaa oman osaamisensa kehittymisen. Work and Study for Entrepreneurs -opintokokonaisuudessa opiskelija voi suorittaa 5–20 opintopistettä eri kurssien kautta.

Kansainvälinen yhteistyö

StartUp School tekee kansainvälistä yhteistyötä niin TKI-hankkeiden kautta kuin kaupallisessa mielessäkin. StartUp Schoolin tavoitteena on kehittyä kansainvälisen verkoston ja kumppaneiden avulla. StartUp School on vienyt yrittäjyyspedagogiikkaansa esimerkiksi Etelä-Afrikkaan: Haaga-Helia ja StartUp School auttavat Tshwanen teknillistä yliopistoa avaamaan oman StartUp Schoolin (Haaga-Helia StartUp School 2021).

Myös StartUp Week toimii erittäin hyvänä esimerkkinä StartUp Schoolin kansainvälisestä yhteistyöstä ja sen kaupallistamisesta. Kyseessä on viikon mittainen tapahtuma, joka tuo koulutusorganisaatiot ja hautomot yhteen. Vuoden 2017 StartUp Week oli StartUp Schoolin ensimmäinen varsinainen askel koulutusviennissä. StartUp Week -tapahtumassa on ollut osallistujia myös Botswanasta, Etelä-Afrikasta, Saksasta ja Boliviasta tutustumassa suomalaiseseen koulutukseen sekä yrittäjyyden tukemiseen ammattikorkeakouluissa. (Haaga-Helia StartUp School s.a.)

Kansainvälisestä hankeyhteistyöstä hyvinä esimerkkeinä toimivat Erasmus+-rahoitteinen Corship-hanke sekä Interreg Central Baltic -rahoitteinen NOCCA-hanke:

Corship-hankkeessa rakennetaan yrityksistä ja korkeakouluista koostuvassa konsortiossa yhteistyössä Microcredential-pätevyyteen oikeuttavaa MOOC (1–2 op) + MasterClass (6 op) -pakettia. Corship-hankkeen kantavana teemana on startupien ja yritysten yhteistyö. Hankkeessa on tehty digitaalinen työkaluseti yhteistyön fasilitointiin. Se löytyy hankkeen nettisivuilta. (Corship s.a.)

NOCCA – Novel Opportunities for New Company Creation and Accelerated Growth -hankkeessa luotiin innovaatio-ohjelma sekä sekoitettiin ekosysteemejä ja opiskelijoita Itämeren alueella (Tallinna, Riika ja Helsinki). Hankkeessa on järjestetty monitieteellisiä hackathoneja, kasvutyöpajoja sekä yrittäjyys-bootcampeja. (NOCCA s.a.)

StartUp School goes Africa

Kansainvälisyys ja koulutusvienti korostuvat StartUp Schoolin ja Ambitious African yhteisessä jättiprojektissa StartUp School goes Africa. Kyseessä on pohjoismaisten ja afrikkalaisten opiskelijoiden yhteistyöprojekti, jossa he kehittävät uutta ympäristöä yrittäjyydelle. Taustatukena opiskelijoilla ovat myös muun muassa paikalliset hallitukset ja korkeakoulut. (Haaga-Helia StartUp School 2020.) Projektin taustalla on StartUp Schoolin herättämä kiinnostus ulkomailla, ja konseptia onkin jo viety useisiin maihin. StartUp School on ollut mukana auttamassa yrityshautomoiden perustamisessa Etelä-Afrikassa ja Botswanassa, joten yhteistyö Ambitious African kanssa on hyvää jatkumoa tälle. Tämä yhteisprojekti tarjoaa opiskelijoille harjoittelu- ja vapaaehtoistyöprojekteja covid-19-pandemian takia peruttujen Slushin ja Nordic Business Forumin tapahtumien tilalle.

Marraskuun 2020 alussa pidetyn Africa Week -viikon aikana lanseerattiin projektin lisäksi Work & Study Africa -projekti kurssi. Kurssi tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden tutkia ja edistää koulutusviennin mahdollisuuksia sekä osallistua yrityshautomotoiminnan rakentamiseen Afrikan maihin. (Kuva 5; Haaga-Helia StartUp School 2020.)

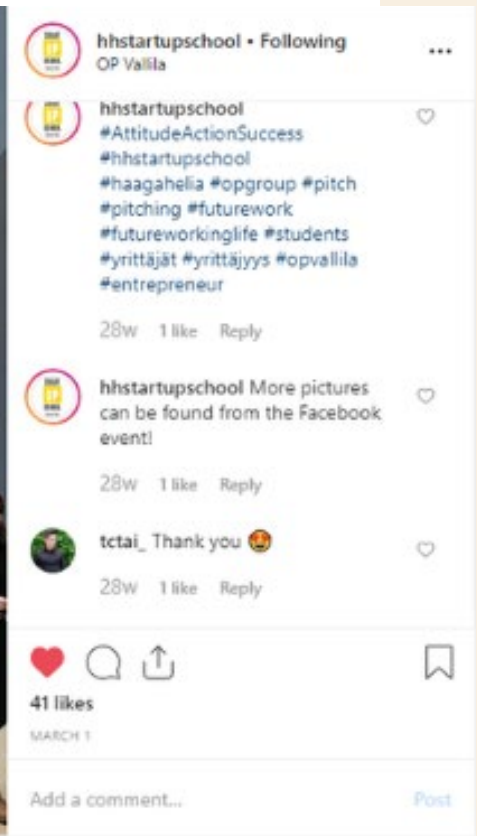
Kuva 5. StartUp School goes Africa Hackathon järjestettiin marraskuussa 2020. Hackathon on lyhyt, intensiivinen haastetapahtuma, jossa osallistujat pyrkivät kehittämään parhaan mahdollisen ratkaisun annettuun ongelmaan. Africa Week -viikon aikana lanseerattiin yhteistyöprojekti Ambitious African kanssa. (Haaga-Helia StartUp School 2020.)

10 Days 100 Challenges

10 Days 100 Challenges on kolmen ammattikorkeakoulun – Haaga-Helian, Laurea ja Metropolian – yhteistyössä järjestämä intensiivinen, kymmenen päivän ohjelmakokonaisuus. Sen aikana opitaan työelämätaitoja ja ratkaistaan oikeiden yritysten ongelmia palvelumuotoiluprosessin kautta. Ohjelma ei ole pelkästään korkeakouluopiskelijoille, vaan kuka tahansa voi ilmoittautua mukaan. Osallistuja voi itse valita mieleisensä haasteen, johon lähtee mukaan. Yrityksille tarjotaan mahdollisuus läheiseen työskentelyyn tiimien kanssa parhaan mahdollisen ratkaisun saamiseksi. 10 Days 100 Challenges järjestettiin viimeksi vuonna 2019, jolloin ohjelman teemoina olivat Future of Work ja Sustainability. (10 Days 100 Challenges s.a.)

Pitching Evening -konsepti

StartUp School on järjestänyt Pitching Evening -iltatapahtumia opiskelijatiimeille näiden yritysideoiden pitchaamista varten. Pitchaamisella (lyh. sanoista elevator pitch) tarkoitetaan lyhyttä myyntipuhetta, jonka aikana esitellään ytimekkäästi kehitetty idea, tuote tai palvelu. Pitching Evening -tapahtumat on järjestetty yritysten omissa tiloissa. Niihin on kutsuttu opiskelijoiden lisäksi startup-yrittäjiä, muita yrittäjiä ja mentoreita. Aikaisemmin tapahtumaan kutsuttiin myös sijoittajia, mutta nykyisin opiskelijoilla on enemmän tarvetta mentoroinnille. Viimeisin tapahtuma järjestettiin OP-ryhmän kanssa heidän päätoimistonsa tiloissa tammikuussa 2019. Tapahtumassa pitchaamassa on yleensä 5–8 opiskelijatiimiä, jotka ovat valmistaneet 3–5 minuutin pitchin ideastaan. Opiskelijatiimit saavat esityksensä jälkeen kirjallista ja suullista palautetta tuomaristolta. (Kuva 6; Haaga-Helia StartUp School 2018.)

Kuva 6. Pitching Evening -konsepti mahdollistaa yritykselle yrityskulttuurin uudistamisen, uusien ideoiden löytämisen sekä oppilaitosyhteistyön rakentamisen. Konsepti tarjoaa yrityksen työntekijöille mahdollisuuden toimia mentoreina, mikä taas mahdollistaa uuden oppimisen. (Finell ym. (toim.) 2019.)

Akateemisuuden käytäntöön viemistä ja yhteiskehittämistä Helsingin yliopistossa

Jade Hirvonen

Helsingin yliopiston yrittäjyyden tukipalveluihin liittyen haastattelimme Rosa Salmivuorta (CEO, Helsinki Think Company) sekä Suvipäivikki Mikolaa (yhteyspäällikkö, viestintä ja yhteiskuntasuhteet, yrityskumppanuudet). Rosa on toiminut Helsinki Think Companyn toimitusjohtajana vuodesta 2019. Hän on ollut mukana toiminnassa reilut kuusi vuotta ja nähnyt sen aikana yrittäjyyskiinnostuksen yliopistolla kasvavan. Akateeminen yrittäjyys, ihmiset ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen innostavat Rosaa hänen työssään Think Companylla. Suvipäivikki työskentelee Helsingin yliopiston Yhteiskuntasuhteet-yksikössä osana varainhankintatiimiä, jossa hän vastaa yliopiston yritysvarainhankinnasta ja yrityskumppanuuksien rakentamisesta.

Helsingin yliopistossa yrittäjyydestä kiinnostuneet opiskelijat ohjataan pääosin Helsinki Think Companylle. Helsinki Think Company kannustaa opiskelijoita ja tutkijoita yrittäjyyteen, ja sen missiona on viedä akateemisuutta käytäntöön. Toiminta alkoi vuonna 2013, kun ensimmäinen yhteistyöskentelytila perustettiin, ja nykyään toimintaa on kaikilla Helsingin yliopiston kampuksilla. Think Company tarjoaa kaikille avoimia, ilmaisia yhteistyöskentelytiloja, jotka toimivat myös tapahtumatiloina. Tilat ovat varattavissa veloittamatta, jos tapahtuma liittyy yrittäjyyteen, työelämään tai esimerkiksi akateemisuuden käytäntöön viemiseen. (Kuva 7.) Tilojen lisäksi Think Company tarjoaa kohderyhmälleen erilaisia ohjelmasisältöjä, joissa on mukana yrityksiä.

Helsinki Think Companylla on selkeä ydinkohderyhmä: opiskelijat, tutkijat ja varhaisen vaiheen yrittäjät. Laajempi kohderyhmä käsittää uteliaat, jotka ovat kiinnostuneita yrittäjyydestä ja ajankohtaisista aiheista, *kokeilijat*, jotka osallistuvat pidempiin tapahtumiin ja ohjelmakokonaisuuksiin sekä *vaikuttavuuden hakijat*, jotka vievät omaa juttuaan käytäntöön.

Think Companyn toimitusjohtaja Salmivuoren mielestä yrittäjyys on ollut yliopistolla vaikeasti lähestyttävä aihe. Think Companyssa on huomattu lähestymisen olevan helpompaa, kun aihetta käsitelläänkin siitä näkökulmasta, *mitä omalla osaamisella voi tehdä*. Syntyneet yritysideaat sekä kipinä urasuunnan muutokseen ja yrittäjyyteen ovatkin Think Companyn menestystarinoita. Think Companyn toiminnasta hyötyvät niin siihen osallistuvat opiskelijat kuin mukana olevat yrityksetkin. Opiskelijat saavat moderneja työelämätaitoja, ja heidän ongelmanratkaisu- ja tiimityöskentelytaitonsa sekä ammatillinen itsetuntonsa kehittyvät. Yritykset taas pääsevät kohottamaan omaa työnantajakuvaansa ja edistämään haluamaansa teemaa. Think Company työllistää noin 20 opiskelijaa, ja yritykset hakevatkin Think Companysta usein uutta näkökulmaa ja kontakteja nuoriin asiantuntijoihin. Perusrahoitus toimintaan tulee Helsingin kaupungilta, Helsingin yliopistolta sekä yrityssponsoroinnista. Palkattujen työntekijöiden lisäksi yhdistyksellä on kourallinen vapaaehtoisia, jotka työskentelevät erityisesti opiskelijarajapinnassa. He esimerkiksi tekevät yhteistyötä muiden ES:ien kanssa ja kehittävät uusia konsepteja.

ERILAISIA OHJELMAKOKONAISSUUKSIA MIELENKIINTOISISTA TEEMOISTA

Helsinki Think Company järjestää design sprint -tyylisiä tapahtumia, jotka eivät ole perinteisiä koodaushackathoneja vaan yhteiskehityshaasteita. Design sprint kestää muutaman päivän, joiden aikana ideoidaan, konseptoidaan, tehdään tuotteesta tai palvelusta prototyyppi ja testataan sen toimivuutta käyttäjillä. Vuosittain järjestetään 3–4 lyhyempää ja 2–3 pidempää ohjelmaa, joiden haasteet pyritään kytkettämään aina johonkin tiettyyn kampukseen. Tätä edesauttavat kampuksien omat vahvuudet ja teemat. Mielenkiintoiset teemat motivoivat osallistujia, ja kilpailuelementti tuo mukanaan kunnianhimoa tekemiseen. Teemojen lisäksi yhteistyöorganisaatiot, erityisesti potentiaaliset työnantajaorganisaatiot, houkuttelevat opiskelijoita osallistumaan.

Esimerkki Think Companyn ohjelmakonseptista:

4UNI-ratkaisukilpailussa (kuva 8) kehitetään yrittäjyystaitoja. Kyseessä on alkuvaiheen ohjelma, jossa ei tarvitse vielä olla valmista ideaa tai tiimiä. Ohjelma on korkeakouluopiskelijoille, joista muodostetaan monialaisia tiimejä. Ohjelma koostuu 5–7 viikosta, joiden aikana tiimit kehittävät liiketoimintakonsepteja tietyn ongelman ratkaisemiseksi. Ohjelma huipentuu finaalityöskentelyyn (kuva 8). Joka vuosi muutama tiimi on jatkanut konseptiaan eteenpäin. Monet osallistajat ovat perustaneet oman yrityksen erilaisella kokoonpanolla myöhemmin.

Kuva 7. Helsinki Think Companyn tiloista löytyy myös keittiötila. Kuvaaja: Jonas Simberg.

Kuva 8. 4UNI-ratkaisukilpailun finaalityilaisuus. Kuvaaja: Samuli Vienola.

Ohjelmien osallistujamäärät riippuvat paljon teemasta. Yleensä osallistujia on 20–50, mutta jos teema on hyvin osuva, hakijoita voi olla lähemmäs 70. Vastaavasti pienempää yleisöä puhuttelevan tai vähemmän osuvan teeman kohdalla osallistujia on 15–20. Opiskelijoita motivoidaan tarjoamalla mahdollisuus olla osana ratkaisua. Ohjelmiin osallistumisesta voi hakea myös opintopisteitä, mutta Think Companyn ei ole tarvinnut markkinoida tapahtumiaan opintopisteiden kautta. Tämä kertoo siitä, että ohjelmakokonaisuudet kiinnostavat opiskelijoita jo itsessään. Parhaiten ohjelmien markkinoinnissa toimivat opiskelijajärjestöjen sähköpostilistat.

Nyt covid-19-pandemian myötä kansainvälisiä osallistujia on ollut aikaisempaa enemmän, sillä kaikki toteutukset ovat verkossa. Verkkototeutuksessa osallistujilla on matalampi kynnyks jättää osallistumatta, mutta osallistujille soittaminen ja osallistumisen varmistaminen sitä kautta on vähentänyt no showta (eli paikalle tulematta jättämistä) merkittävästi.

MUITA HYVIÄ TOIMINTAMALLEJA:

HELSEED-yrittäjyysohjelma

Helsingin yliopisto aloitti keväällä 2020 HELSEED-yrittäjyysohjelman yhdessä Helsinki Think Company -yrittäjyysyhteisön kanssa. Yrittäjyysohjelman aikana opiskelijat saavat tukea ja ohjausta startup-yrityksen perustamiseen. Ohjelma ei sisällä ollenkaan pakollisia opintoja, vaan opiskelijat voivat itse valita haluamansa opinnot ja tuen Think Companylta. Opiskelijoiden tulee työstää kirjallinen liiketoimintasuunnitelma ideastaan 6 kuukauden aikana. Lupaavimpien suunnitelmien tekijät pääsevät osallistumaan pitching-kilpailuun, josta voi voittaa rahoitusta liiketoimintasuunnitelmansa toteutukseen. (Helsingin yliopisto 2021.)

Helsinki Challenge

Helsinki Challenge on tutkimuspohjainen ideakilpailu suomalaisten yliopistojen tutkijoille. Monitieteelliset tiimit kehittävät ratkaisuja erilaisiin globaaleihin ongelmiin. Konsepti toimii samanaikaisesti kilpailuna, tutkijoiden ideakiihdyttämönä sekä suomalaisen tieteen lippulaivana. (Helsinki Challenge s.a.)

Helsinki Challenge -konsepti luotiin Helsingin yliopiston 375. juhluvuoden kunniaksi vuonna 2015. Konseptilla haluttiin kansainvälistä näkyvyyttä, mutta sillä haluttiin myös tuoda esiin, mitä konkreettista Helsingin yliopisto voisi tehdä globaalien ongelmien ratkaisemiseksi. Helsingin yliopisto toteuttaa konseptia yhdessä Demos Helsingin kanssa. Helsinki Challengeen toinen kierros järjestettiin vuonna 2017 Suomi 100 -juhlavuoden kunniaksi. Toisella toteutuskerralla kilpailun tarkoituksena oli kehittää ratkaisuja YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (Sustainable Development Goals, SDG) saavuttamiseksi.

Helsinki Challengeen kohderyhmänä ovat tutkijaryhmät. Usein tutkijoilla on vaikeuksia kiteyttää omaa ideaansa. Osallistujat ovatkin kertoneet, että Helsinki Challenge on auttanut idean selkeyttämisessä, koska ideaa pyöritellään ohjelman aikana niin paljon. Ideoita kehitetään design thinking -metodia käyttäen. Tutkijoille on myös tarjottu verkostoitumismahdollisuuksia niin kotimaassa kuin ulkomaillakin.

Helsinki Challenge on erittäin kallis järjestää. Kyseessä on iso kokonaisuus, joka vie työntekijöiltä yli vuoden työaika. Molemmilla toteutuskertoilla konseptia on ollut työstämässä kaksi täysipäiväistä työntekijää. Tätä ei pystytäkään toteuttamaan olemassa olevilla resursseilla, vaan se vaatii ulkopuolista rahoitusta ja resursseja. Myös konseptiin osallistuminen vaatii tutkijoilta paljon aikaa, sitoutumista pitkäksi ajaksi sekä uuteen heittäytymistä. Järjestäjät ovat oppineet kahdesta toteutuskerrasta paljon. Niiden jälkeen onkin järjestetty pienempiä kokonaisuuksia.

Tutkimuksen kaupallistamista LUT-yliopistossa

Jade Hirvonen

LUT-yliopiston yrittäjyyden tukipalveluihin liittyen haastattelimme Jari Varista (asiantuntija, GCO). Haastattelussa keskityttiin Green Campus Open -yksikköön. Jari (TKT, MBA) työskentelee Green Campus Open -yrityskiihdyttämössä innovaatioasiantuntijana. Jarilla on pitkä tausta LUT-yliopistossa tutkimus-, opetus- ja projektitehtävissä, mutta hän on työskennellyt myös myynnin ja markkinoinnin parissa kansainvälisissä yrityksissä ja yrityskehittämisen tehtävissä muun muassa Imatran Seudun Kehitysyhtiössä. Tätä nykyä hänen tehtävänsä painottuvat LUT-yliopiston ”tutkimuksesta liiketoimintaa” -aktiviteetteihin ja niihin liittyviin prosesseihin.

Green Campus Open (GCO) -yksikkö (LUT-yliopisto s.a.) edistää LUTin tutkimuksen kaupallistamista ja auttaa tutkustiimejä synnyttämään liiketoimintaa tutkimuksiin perustuvista ideoista. Kyseessä on ns. yrityskiihdyttämö, joka on osa LUT-yliopiston hallinnon organisaatiota. GCO:n toimintaa on tukenut EAKR-hanke vuoden 2020 loppuun asti. Toiminnan taustalla ovat LUT-yliopiston strategia sekä halu panostaa vaikuttavuuteen. GCO:n toimintaa pyörittää kolmen hengen tiimi, jolla on oma toimisto ja neuvottelutila.

GCO-yksikkö palvelee niin tutkijoita, yrityksiä kuin sijoittajiakin. GCO auttaa tutkimusryhmiä hakemaan Research to Business -rahoitusta Business Finlandilta. Sijoittajille järjestetään Investors Days -tilaisuuksia, joissa tiimit voivat esitellä ideansa venture capital -yrityksille eli riskipääomasijoittajille. GCO:n fokus on täysin yliopistolähtöisissä startup-tiimeissä ja -yrityksissä, joten muut yritysideoit he ohjaavat toisaalle. GCO palvelee yrityksiä esimerkiksi verkottamalla niitä LUTin tutkimusryhmien kanssa. LUT-yliopisto on myös yksi sijoitusyhtiö Green Campus Innovations Oy:n omistajista. Sijoitusyhtiö toimii sijoittajana startupien alkuvaiheissa.

GCO toimii yhteistyössä esimerkiksi Business Millin kanssa. Business Mill on uuden ajan yrityshautomo osaamis pohjaisille yrityksille, joiden tahtotilana on kasvu tai kansainvälistyminen. Business Mill toimii Skinnarilan kampuksella LAB-ammattikorkeakoulun tiloissa. Business Mill voi auttaa esimerkiksi suoraan yrityksiä palvelevien opinnäytetöiden järjestämisessä, eli se toimii ovena Skinnarilan kampuksen osaamiseen.

LUT-yliopistossa syntyy vuosittain 50–60 keksintöilmoituksen lisäksi parikymmentä patenttihakemusta, mikä on henkilöstöön suhteutettuna enemmän kuin muilla yliopistoilla Suomessa. Tavoitteena on saada vuosittain 4–5 tutkimusperusteista startupia aloittamaan toimintansa. Hyviä esimerkkejä LUTin tutkimuksesta syntyneistä startupeista ovat AXCO-Motors Oy, Mevea ja Visedo. LUTin tutkimuksen avulla on myös syntynyt kymmeniä maailmanlaajuisesti käytettyjä tuotteita. Lisäksi GCO hoitaa LUT-yliopiston patentti- ja IPR-asiat sekä myy oikeuksia myös ulkopuolisille yrityksille.

GREEN
CAMPUS

TEEMAN YHTEENVETO

Ammattikorkeakoulun rehtorineuvoston Arenen, Suomen yliopistojen rehtorineuvoston UNIFIn sekä Suomen Yrittäjien laatimat yrittäjyys-suositukset (Korkeakoulujen yrittäjyys-suositukset 2018) sekä opetus- ja kulttuuriministeriön (2017) laatimat yrittäjyyskasvatus-linjaukset ohjaavat korkeakoulujen yrittäjyyden tukipalveluiden toimintaa ja suunnittelua. Tämän takia ei tullut yllätyksenä, että benchmarkattujen korkeakoulujen yrittäjyyteen liittyvissä toimissa ilmenee yhtäläisyyksiä.

Benchmarkatuissa korkeakouluissa yrittäjyyden tukipalvelut on keskitetty johonkin tiettyyn korkeakoulun yksikköön: Xamkissa uuteen Yrittäjyys ja innovaatiot -yksikköön, Haaga-He-liassa StartUp Schooliin, Helsingin yliopistossa Helsinki Think Companyyn ja LUT-yli-opistossa Green Campus Open -yrityskiihdyttämöön. Kukin taho palvelee yrittäjyydestä kiinnostuneiden lisäksi yrityksiä esimerkiksi järjestämällä tapahtumia tai valmennuksia yhdessä yritysten kanssa. LUTin Green Campus Open -yksikkö keskittyy muita enemmän tutkimusperustaisen liiketoiminnan kehittämiseen. Kyseinen yksikkö auttaakin tutkijoita esimerkiksi tutkimusrahoituksen haussa.

Oman yritysideohjaamisen kehittämiseen opiskelijalle on tarjolla muun muassa mentorointia, sparrausta sekä erilaisia valmennus- ja opintokokonaisuuksia. Lähes jokaisella benchmar-katulla korkeakoululla on yrityksen kehittämiseen tarkoitettuja tapahtuma- tai valmennus-konsepteja. Erityisesti Helsinki Think Companyn pääasiainen palvelu ovat erimittaiset ohjelmakokonaisuudet, yhteiskehityshaasteet, jotka ovat hyvin suosittuja opiskelijoiden keskuudessa, kunhan vain teema on mielenkiintoinen.

Myös yrittäjyyden opinnollistaminen nousi esiin selvänä yhtäläisyytenä. Yrittäjyyteen liittyviä opintoja pystyy suorittamaan yksittäisten kurssien tai opintokokonaisuuksien kautta. Meidän mielestämme vaikuttavimpana esiin nousi StartUp Schoolin toiminta. Se mahdollistaa opiskelijalle yritystoiminnan aloittamisen ja kehittämisen opintojen suoritta-misen ohella, ja siitä onkin tehty myös kansainvälistä koulutusvientä. Myös Xamkin tuleva yrittäjyyden YAMK-tutkinto herätti kiinnostuksemme, sillä vastaavaa ei noussut muista benchmarkatuista korkeakouluista.

LÄHTEET: YRITTÄJYYDEN TUKIPALVELUT

10 Days 100 Challenges s.a. Verkkosivut. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://10days100challenges.fi/> [viitattu 4.12.2020].

Corship s.a. Corship: Corporate EDUpreneurship – benefitting startups, universities and corporates across Europe. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.corship.eu/project/> [viitattu 24.2.2021].

Finell, N., Kärnä, E., Römer-Paakkanen, T., Vahtera, H. & Vesala-Varttala, T. (toim.) 2019. Paras syntyy yhdessä. Luovia ratkaisuja liiketoimintaan. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://julkaisut.haaga-helia.fi/paras-syntyy-yhdessa-luovia-ratkaisuja-liiketoimintaan/> [viitattu 24.2.2021].

Haaga-Helia s.a. Yrittäjyyden vuosi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/yrittajyyden-vuosi> [viitattu 15.2.2021].

Haaga-Helia StartUp School. 2018. Pitching Evening organized by StartUp School and Elisa. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://startupschool.fi/pitching-evening-organized-by-startup-school-and-elisa/> [viitattu 4.12.2020].

Haaga-Helia StartUp School. 2020. Lähde kanssamme rakentamaan StartUp School -verkostoa Afrikkaan! WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://startupschool.fi/lahde-kanssamme-rakentamaan-startup-school-verkosta-afrikkaan/> [viitattu 30.11.2020].

Haaga-Helia StartUp School. 2021. Next step: StartUp School in South Africa! WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://startupschool.fi/next-step-startup-school-in-south-africa/> [viitattu 16.3.2021].

Haaga-Helia StartUp School s.a. StartUp Week. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://startupschool.fi/startupweek/> [viitattu 15.2.2021].

Helsingin yliopisto. 2021. HELSEED 2021. WWW-dokumentti. Päivitetty 9.2.2021. Saatavissa: <https://www.helsinki.fi/fi/yliopisto/yliopiston-talous/helseed> [viitattu 15.2.2021].

Helsinki Challenge s.a. Helsinki Challenge: 3 in 1 – A competition, an idea accelerator and the flagship of Finnish science. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://challenge.helsinki.fi/what-is-helsinki-challenge> [viitattu 4.12.2020].

Häkkinen, L. 2020. *ship Startup Festival. PowerPoint-diasarja.

Korkeakoulujen yrittäjyysuositukset. 2018. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry:n ja Suomen Yrittäjät ry:n yhteiset suositukset korkeakoulujen yrittäjyyttä edistävään työhön. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/Yritt%C3%A4jyysuositukset/Yritt%C3%A4jyysuositukset%20korkeakouluille%202018.pdf> [viitattu 30.11.2020].

Kotkan Yrittäjät ry. 2019. Kotkan Yrittäjät aloitti yrittäjätäpäivästyksen Kotkan Xlabissa. WWW-dokumentti. Päivitetty 21.11.2019. Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/ky-men-yrittajat/kotkan-yrittajat/a/uutiset/614678-kotkan-yrittajat-aloitti-yrittajapaivastyksen-kotkan-xlabissa> [viitattu 23.2.2021].

LUT-yliopisto s.a. Green Campus Open – GCO. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://gco.lut.fi/en/eng-green-campus-open/> [viitattu 4.12.2020].

NOCCA s.a. Project. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://nocca.eu/project-0> [viitattu 24.2.2021].

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2017. Koulutuksen yrittäjyyslinjaukset 2017. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://minedu.fi/yrittajyyslinjaukset> [viitattu 30.11.2020].

Startup Fund s.a. Xamk. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/en/startup/#rahoitus> [viitattu 12.2.2021].

Startup your business s.a. Xamk. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/startup/> [viitattu 30.11.2020].

Wahlfors, L. 2021. Sähköpostiviesti 15.2.2021.

Xamk. 2021. Xamk keskittää yrittäjyys- ja innovaatiotoimintansa uuteen yksikköön. WWW-dokumentti. Päivitetty 20.1.2021. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/tiedotteet/xamk-keskittaa-yrittajyys-ja-innovaatiotoimintansa-uuteen-yksikkoon/> [viitattu 21.1.2021].

SUSTAINABLE FUTURE

KESTÄVÄ KEHITYS

On selvää, että ihmiskunnan toiminnan on muututtava. Oikeansuuntaisen muutoksen tekemiseen tarvitsemme tutkittua tietoa ja osaamista. Näin ollen korkeakoulukentänkin on toimittava.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene julkaisi vuoden 2020 lopulla kestävän kehityksen ja vastuullisuuden ohjelmansa. Ammattikorkeakoulujen tavoitteena on kasvattaa ”kädenjälkeään” ja pienentää toimintansa hiilijalanjälkeä. Ammattikorkeakoulut sitoutuvat kouluttamaan osaajia, jotka edistävät kestävästä kehityksestä ja torjuvat ilmastonmuutoksen kielteisiä vaikutuksia. TKI-toiminnassa puolestaan haetaan ratkaisuja kestävyysaasteisiin. Käytännön tasolla tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että kaikilla ammattikorkeakouluista valmistuvilla opiskelijoilla on vähintään perustiedot vastuullisuudesta ja kestävästä kehityksestä, alasta riippumatta. TKI-toimintaa varten luodaan kriteeristö, jonka avulla tutkimuksen sisältöjä ja tuloksia suunnitellaan, kehitetään, arvioidaan ja toteutetaan kestävästi.

Samaan aikaan yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI julkaisi omat ”teesinsä”. Teesit on tarkoitettu vauhdittamaan erityisesti yliopistojen toimintaa, mutta ne ottavat kantaa myös laajemmin. Kuten ammattikorkeakoulut, myös yliopistot luonnollisesti panostavat vastuullisuuden ja kestävästä kehityksestä tutkimukseen ja koulutukseen. Painotukset ovat kuitenkin ehkä hieman toisenlaisia. Yliopistot sitoutuvat kestävästä ja vastuulliseen toimintaan muun muassa johtamisessa ja henkilöstöhallinnossa. Myös kampustoiminnossa kestävä kehitys näkyy. Yliopistot näkevät roolinsa vahvoina yhteistyökumppaneina ja muutoksen tekijöinä. Ne haluavat myös, että kestävä kehitys näkyy esimerkiksi rahoituksessa.

Sekä yliopistot että ammattikorkeakoulut korostavat, että suunnitelmista on päästävä toiminnan tasolle. Tähän on helppo yhtyä. Tämä vuosi näyttää, miten ponnekaasti etenemme.

Olli Ervaala

Opetuksen palvelujohtaja ja vastuullisuusjohtaja
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamk

Xamk on hiilineutraali vuonna 2025

Nicole Javanainen

Xamkin kestävään kehitykseen liittyen haastattelimme Olli Ervaalaa (opetuksen palvelujohtaja ja vastuullisuusjohtaja). Olli johtaa Xamkin opetuksen tukipalveluja (eKampus, julkaisu- ja tuotantopalvelut, kirjastopalvelut, kv-palvelut, opiskelijapalvelut, tietohallintopalvelut) sekä opiskelun hyvinvointipalveluja. Olli johtaa myös Xamkin vastuullisuustyötä yhdessä kehittämissyöryhmän kanssa.

Vastuullisuus on osa Xamkin strategiaa ja kaikkien xamkilaisten arkea. Xamk kehittää vastuullisuuttaan ja seuraa sen tuloksia jatkuvasti. Vastuullisuuden kehittämistä koordinoi vastuullisuuden kehitysryhmä. Kehitystyötä ohjaavat muun muassa oma vastuullisuusohjelma (kuva 1), opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa solmittu tulossopimus sekä Arenen kestävä kehityksen ja vastuullisuuden ohjelma. Xamk on sitoutunut olemaan hiilineutraali vuoteen 2025 mennessä. Hiilijalanjäljen laskemisessa käytetään apuna ammattikorkeakoulujen luomaa yhteistä mallia. (Xamk s.a.)

VASTUULLISUUS ON OSA ARKEAMME.	PIDÄMME HUOLTA.	TEEMME TYÖTÄ HUOMISEN HYVÄKSI.
Teemme kestäviä valintoja.	Töihin on mukava tulla.	Työelämä saa parhaista osaajia.
Kampuksemme ovat käyttäjiä varten.	Opinnot etenevät ja arki sujuu.	Tuotamme uutta tietoa ja osaamista.
Varmistamme vakaan talouden ja hyvän hallinnon.	Toimimme yhdessä.	Vaikutamme paikallisesti ja kansainvälisesti.

Kuva 1. Xamkin vastuullisuusohjelma rakentuu kolmesta lupauksesta, jotka jakautuvat kolmeen teemaan (Xamk 2020a).

Xamk haluaa olla mukana vastuullisuuden kansainvälisissä verkostoissa. Xamk on sitoutunut ensimmäisenä suomalaisena korkeakouluna YK:n Global Compact -yritysvastuualoitteeseen, jonka tavoitteena on kehittää yritysten ja yhteisöjen ekologista, sosiaalista ja taloudellista vastuullisuutta kaikkialla maailmassa. Sitoutumalla Global Compactiin Xamk on mukana edistämässä YK:n tavoitteita, julistuksia ja sopimuksia. (Xamk s.a.)

KOTKAN UUSI, ENERGIATEHOKAS KAMPUS

Kotkan uuden kampuksen rakentaminen aloitetaan kesällä 2021, ja kampus valmistuu kesällä 2023 Kantasatamaan. Kestävä kehitys ja vastuullisuus on huomioitu kiinteistössä ja sen rakentamisessa. Rakennukselle tullaan hakemaan RTS-ympäristösertifiointia, ja kampuksen suunnitelmissa on erityisesti kiinnitetty huomiota energiatehokkuuteen ja älykkäisiin energiaratkaisuihin. Rakennukseen tullaan muun muassa asentamaan aurinkopaneeleita, ja sähköautoille ja -pyörille on tulossa latauspaikkoja. Kampuksen suunnittelussa pitää ottaa huomioon myös tapahtumakeskus, sillä osa tiloista, kuten ravintola, tulee olemaan yhteiskäytössä tapahtumakeskuksen kanssa. (Kuva 2.)

Kuva 2. Hahmotelma Kotkan uuden kampuksen sisänäkymästä (Xamk 2019).

XAMKIN HYVIÄ KÄYTÄNTEITÄ

Green Office -toimintaa kaikilla kampuksilla

Kaikki Xamkin kampukset ovat mukana Green Office -verkostossa ja saaneet Green Office -sertifikaatin. Jokaisella kampuksella toimivat omat Green Office -tiiminsä, joiden toimintaan kaikki xamkilaiset ovat tervetulleita. Tiimien tavoitteena on kehittää kampuksen toimintaa kestävämmäksi ja lisätä tietoisuutta arjen ekoteoista.

Green Office -tiimi muun muassa järjestää erilaisia tapahtumia ja tempauksia, jotka innostavat ympäristöystävällisempien valintojen tekemiseen arjessa. Vuosittain kampuksilla järjestetään esimerkiksi tavaravaihto-, energiansäästö- ja hävikkiviikkoja sekä pyöräilykilometrikilpailuja. Korona-aikana Green Office -tiimi ideoi uuden tempauksen: roskajuoksun eli ploggingin, joka järjestettiin ensimmäistä kertaa lokakuussa 2020.

Kestävään liikkumiseen kannustaminen

Liikkumiskäytäntöjä työstetään parhaillaan Xamkissa kohti kestävämpää liikkumista. Asiasta on tehty syksyllä 2020 selvitys, joka toteutettiin osana Xlab – Yhteys yrityksiin -hanketta ja Xamkin Green Office -toimintaa. Selvityksen aikana Xamkin työntekijöille järjestettiin avoin työpaja, jossa nousi esille kymmenkunta tärkeää toimenpidettä. Niistä koostettiin myöhemmin toimintasuosituksia. Näitä suosituksia ovat esimerkiksi etätyökäytänteiden uudistaminen joustavammaksi, joukkoliikenteen käyttöön kannustava työsuhdematkalippu (tavoite selvittää asia vuoden 2021 aikana) ja uuden Kotkan kampuksen työmatkapyöräilymahdollisuuksien parantaminen. (Xamk 2020b.)

Xamk kannustaa työasiamatkoilla käyttämään julkista liikennettä. Julkinen liikenne on muutettu ensisijaiseksi vaihtoehdoksi matkustusohjeeseen yhdessä Xamkin omien autojen kanssa. Osa Xamkin autoista on korvattu sähköautoilla, ja kaikille kampuksille on tulossa sähköavusteisia pyöriä vuoden 2021 aikana. Kotkan ja Mikkelin kampuksilla sähköpyörät ovat jo käytössä. (Xamk 2020b.)

Kestävän liikkumisen asioita käsitellään säännöllisesti muun muassa kunkin kampuksen Green Office -ryhmien kokouksissa. Kotkan osalta Xamk on mukana myös Kotkan kestävästi liikkumisen työnantajaverkostossa, jossa muun muassa jaetaan verkoston organisaatioiden parhaita käytäntöjä. (Xamk 2020b.)

Haaga-Helia ja kestävä kampus

Nicole Javanainen

Haaga-Helian kestävään kehitykseen liittyen haastattelimme Kiti Häkkistä (koulutusohjelmajohtaja) ja Malin Lahdensuota (koulutusohjelmajohtaja). Haastattelussa keskityttiin Porvoon kampukseen.

Haaga-Heliassa vastuullisuus on osa korkeakoulun strategiaa. Vastuullisuus on huomioitu niin korkeakoulun arjessa, opetuksessa kuin energiankulutuksen vähentämisessä. Kaikkien viiden kampuksen yhteisenä tavoitteena on vähentää sähkön, lämmön ja veden kulutusta sekä jätteen määrää. (Haaga-Helia 2020.)

Haaga-Helia on liittynyt Keskuskauppakamarin ilmastositoumukseen, jossa se sitoutuu olemaan hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Lisäksi Haaga-Helia on mukana Helsingin kaupungin ilmastokumppaneissa, jossa edistetään hiilineutraalia pääkaupunkia. Ympäristövastuullisuuden osalta Haaga-Helia on yksi niistä ammattikorkeakouluista, joilla on jo selkeä hiilineutraaliustavoite ja sitä tukeva tiekartta. (Haaga-Helia 2020.)

Haaga-Helia on sitoutunut vastuullisen liiketoiminnan huomioimiseen sekä opetussuunnitelmissaan että TKI-toiminnassaan. Vastuullinen liiketoiminta kuuluu osaksi kaikkien liiketalouden opiskelijoiden opintoja. Haaga-Helia on myös Suomen ensimmäinen ammattikorkeakoulu, joka on allekirjoittanut YK:n alaisen liiketalouden kouluttajille suunnatun Principles for Responsible Management Education -julistuksen (PRME). Sen tavoitteena on sitouttaa kestävät ja kansainvälisesti tunnistetut arvot opetukseen ja tutkimukseen. (Vastuullisuus s.a.)

Matkailun opetuksessa kaikille kiinnostuneille lehtoreille tarjotaan kestävän matkailun koulutusta. Se sitouttaa suunnittelemaan opintojaksot kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Haaga-Helia on myös aktiivisesti mukana Sustainable Travel Finland -ohjelmassa ja Helsinki Declaration 2.0 -julistuksessa, joka on Suomen matkailuelinkeinon sitoumus vastuulliseen matkailuun.

YHTEISÖLLINEN JA KESTÄVÄ PORVOON KAMPUS

Keskityimme benchmarkkauksessa Porvoon kampukseen, sillä kyseinen kampus on loistava esimerkki Haaga-Helian ympäristövastuullisesta toiminnasta. Porvoon kampus on valmistunut vuonna 2011 keskustan läheisyyteen. Kampuksella opiskelee noin 1 100 opiskelijaa yli 50 maasta (Porvoon kampus s.a.).

Kampus on toteutettu co-creation- eli yhteiskehittämisprojektina, ja rakennusvaiheessa henkilökuntaa osallistettiin aktiivisesti suunnitteluprosessiin. Hankkeen välietappeja juhlistettiin koko henkilöstön voimin. Rakennuksessa on huomioitu läpinäkyvyys ja avoimuus, ekologisuus, tiimityöskentely sekä ihmisläheisyys. Siinä on käytetty paljon lasia ja puuta, joka kestää hyvin aikaa. Myös energiankulutuksessa on huomioitu kestävyys. Katolle on asennettu aurinkopaneeleita, ja uusiutuvalla aurinkosähkövoimalla katetaan osa kampuksen sähkönkulutuksesta. Kampuksella ovat käytössä vihreä lämpö ja sähkö. (Kuva 3.)

Kampus tarjoaa nykyaikaisen ja innovatiivisen oppimisympäristön, jossa opinnot suoritetaan tiiviissä yhteistyössä työelämän kanssa. Kampuksella on paljon ryhmätyöskentelytiloja ja pieniä neuvotteluhuoneita, joissa myös opiskelijat työskentelevät. Työntekijöillä ei pääsääntöisesti ole omia huoneita, vaan käytössä on suuria co-working- eli yhteistyöskentelytiloja.

Kuva 3. Haaga-Helian Porvoon kampus.
Kuva: STT Viestintäpalvelut Oy.

Porvoolaiset ovat ylpeitä kampuksen ”me-hengestä”. Haaga-Heliassa opiskellaan projektimuotoisesti työelämälähtöisissä projekteissa, ja yritysten kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Porvoon kampuksen tunnelmaa nostattaa aulassa oleva flyygeli, jota opiskelijat ja henkilökunta soittavat koko kampuksen iloksi, ja seinille on ripustettu runsaasti taidetta. Kampus toimii avoimena kohtaamispaikkana kaikille kaupunkilaisille. Se on oleellinen osa kaupungin dynamiikkaa.

Kampuksella toimii Kestävän kehityksen (Keke-) tiimi, joka kokoontuu säännöllisesti. Tiimillä on oma Teams-kanava. Opiskelijoita on saatu sitoutettua kestävän kehityksen toimenpiteisiin hyvin. Motivointi toimii kyllä enemmänkin toiseen suuntaan, sillä opiskelijat ovat jo hyvin perillä asioista ja noudattavat kestävän kehityksen toimia. Opiskelijat ja oppilaskunta ovat mukana tuomassa ideoita, joita pyritään aktiivisesti toteuttamaan.

Kestävään liikkumiseen motivoidaan muun muassa kampusjopoilla, jotka ovat varsinkin kansainvälisten opiskelijoiden käytössä. Lisäksi työntekijöitä kannustetaan julkisten käyttöön esimerkiksi järjestämällä työmatkakampanjoita (ei aktiivista korona-aikaan). Henkilökunnalla on myös käytössään bussikortteja esimerkiksi matkoille Helsinkiin. Kustasijainnista huolimatta henkilökunnalle on reilusti parkkipaikkoja, ja opiskelijoillekin niitä on tarjolla jonkin verran. Sähköautoille voisi olla enemmän latauspaikkoja, mutta se on iso investointi tehdä jälkikäteen.

Helsingin yliopisto vastuullisuuden ja kestävyys- edelläkävijänä

Nicole Javanainen

Helsingin yliopiston kestävään kehitykseen liittyen haastattelimme kestävä kehityksen ja vastuullisuuden erityisasiantuntija Riina Koivuranta (MMM, ympäristösuunnittelija). Työssään Riina kehittää ja koordinoi yliopiston kestävyys- ja vastuullisuustyötä sekä toimii yliopiston kontaktina erilaisissa verkostoissa.

Yksi Helsingin yliopiston strategian painopisteistä on kestävyys ja vastuullisuus. Näitä asioita edistämään on palkattu kestävä kehityksen ja vastuullisuuden erityisasiantuntija. Helsingin yliopisto on sitoutunut edistämään kestävä kehitystä kolmessa yliopiston keskeisimmässä tehtävässä: tutkimuksessa, opetuksessa ja yhteiskunnallisessa vuorovaikutuksessa. Lisäksi kestävyys näkyy yliopiston omissa toiminnoissa ja arjen kestävydessä.

Helsingin yliopiston tavoitteena on olla vastuullisuuden ja kestävyys edelläkävijä. Yliopisto etenee kohti ekologista kestävyttä muun muassa pienentämällä toimintansa hiilijalanjälkeä ja tehostamalla kiertotaloutta. Tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. YK:n Agenda 2030 luo puitteet kestävä kehityksen ja vastuullisuuden toteuttamiselle. (Helsingin yliopiston strategia 2021–2030 s.a., 21.)

KESTÄVÄ KEHITYS JA VASTUULLISUUS OSANA YLIOPISTON PERUSTEHTÄVIÄ

Helsingin yliopiston monitieteellisyys tuo mahdollisuuksia kestävä kehityksen ja ympäristöasioiden monimutkaisten ongelmien ratkaisemiseen, sillä asioita ei tarkastella vain yhden tieteenalan näkökulmasta. Helsingin yliopistossa tutkitaan kestävyysaiheita monipuolisesti alkuperäiskansoihin liittyvistä kysymyksistä kestävä avaruusteemaan. Helsingin yliopisto tekee muun muassa monipuolista arktista ja Itämeri-tutkimusta. Se on myös mukana Climate Alliance -verkoston ilmastotutkimuksessa, johon kuuluu maailman johtavia yliopistoja ilmastotutkimuksen saralla (Helsingin yliopisto 2020a).

Kestävyystieteen instituutti HELSUS on tieteidenvälinen yksikkö, joka yhdistää kestävyystieteen tutkimuksen ja koulutuksen seitsemästä tiedekunnasta. Tiedekunnat järjestävät paljon tapahtumia yhdessä. Vuoden 2019 aikana tapahtumia järjestettiin noin 40. Yksikkö tekee yhteistyötä useiden akateemisten, julkisten ja yksityisten toimijoiden kanssa, myös kansainvälisesti. (Yhteistyö s.a.)

Kestävään kehitykseen ja vastuullisuuteen liittyviä teemoja opetetaan lähes kaikissa tiedekunnissa. Ympäristömuutoksen ja globaalien kestävyys maisteriohjelmassa (s.a.) (Master's Programme in Environmental Change and Global Sustainability) koulutetaan opiskelijoita vastaamaan globaaleihin ympäristöön ja kestävyys liittyviin haasteisiin. Koko yliopiston kattavaa ympäristökursseja pilotoidaan keväällä 2021. Sisällöntuotantovaihe käynnistettiin syksyllä 2020. Kurssin sisällön luomiseen osallistuu yli 160 vapaaehtoista yliopistolaista kaikista tiedekunnista. Verkkokurssi tulee mahdollisesti avoimeksi kaikille avoimen yliopiston puolelle.

Helsingin yliopisto on vahva verkostotoimija ja aktiivinen kumppani erilaisissa kestävyys ja vastuullisuuden liittyvissä verkostoissa. Se on nykyisellään mukana Kestävä kehityksen ja vastuullisuuden (KEVA-) verkostossa ja noin 40 sitoumuksessa. Yliopisto kuuluu muun muassa UNA Euroopan eli eurooppalaiseen yliopistoyhteistyöverkoston, yritysvaluoverkosto FIBSiin sekä kansalliseen kestävyyspaneeliin. Koivuranta korostaa, että Helsingin yliopisto luo kestävämpää maailmaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Yhteisöllisyys, avoimuus ja yhdessä tekeminen ovat ehtona sille, että yliopisto voi strategiansa mukaisesti olla kestävyys ja vastuullisuuden edelläkävijä, sillä kunnianhimoiset tavoitteet saavutetaan vain yhteistyöllä. Yksi esimerkki yhteistyöstä ovat UNIFIn kestävyys ja vastuullisuuden teesit. Teesit luoneen työryhmän puheenjohtajana toimi Helsingin yliopiston vararehtori Tom Böhling, ja Koivuranta toimi työryhmän jäsenenä. KEVA-verkostossa on mukana myös yrityksiä, mikä tuo mahdollisuuksia yrityssektoriin ja lisää yritysten ja yliopiston välistä yhteistyötä.

YHTEISKUNNALLISEN VAIKUTTAMISEN HYVIÄ KÄYTÄNTEITÄ

HELSUS Co-Creation Lab

HELSUS Co-Creation Lab on ohjattu ja aikataulutettu pro gradu -työn prosessi kestävyys- asioista kiinnostuneille maisteriopiskelijoille. Se muodostuu kuudesta yhteisluomistapaa- misesta. Lab yhdistää kestävä kehityksen parissa työskenteleviä toimijoita ja opiskelijoita, jotka ovat kiinnostuneita tekemään monialaista tutkimusta yritykselle tai julkisen sektorin toimijalle. (Helsingin yliopisto 2021a.)

Kestävyystieteen suur tapahtuma Sustainability Science Days

Sustainability Science Days on Suomen suurin kestävyystieteen tapahtuma. Tapahtumaa on järjestetty vuodesta 2018 alkaen. Vuoden 2021 konferenssi keskittyy erityisesti YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin 9 (kestävä teollisuus, innovaatiot ja infrastruktuurit) ja 11 (kestävät kaupungit ja yhteisöt). Edellisten vuosien teemoja ovat olleet muun muassa ilmas- totoimet sekä kestävä kulutus. Tapahtuma on houkutelut aiempina vuosina yli 500 vierasta, mukaan lukien liike-elämän päättäjiä, poliitikkoja ja tutkijoita. (Helsingin yliopisto 2020b.)

Kuva 4. Helsingin yliopiston Tiedekulma on kaikille avoin keskustelun ja yhdessä tekemisen areena. Kuva: Helsingin yliopisto / Matti Pyykkö.

Thinkfest

Thinkfest on hyvä esimerkki päättäjyhteistyöstä. Vuosittainen tapahtuma juhlii tiedettä, ajattelua ja yhdessä oppimista. Thinkfest kokoaa tutkijat ja yhteiskunnalliset vaikuttajat saman pöydän ääreen ratkaisemaan Suomen tärkeimpiä kysymyksiä. (Helsingin yliopisto 2021b.)

Tiedekulma

Tiedekulma on kaikille avoin ja monikäyttöinen tila, jossa järjestetään paljon vuorovai-
kutteista toimintaa eri toimijoiden kanssa ja esimerkiksi kestävyysaiheisia tapahtumia. Tila palvelee yhdessä oppimista, uutta luovaa keskustelua ja yhteistyöskentelyä. Tiedekulma-rakennuksen ratkaisussa näkyy kestävyys. Katolle on asennettu aurinkopaneeleita, käyttöveden lämmityksessä hyödynnetään hukkalämpöä ja rakennuksen viilennyksessä käytetään kaukokylmää. (Kuva 4; Helsingin yliopisto 2021c.)

Viikki Sustainability Research Seminar

Viikki Sustainability Research Seminar on Suomen ympäristökeskuksen, Luonnonvarakeskuksen ja HELSUSin järjestämä seminaari, joka keskittyy erilaisiin kestävä kehityksen aiheisiin. Seminaari kutsuu tutkijoita ja muita kiinnostuneita vieraita keskustelemaan ajankohtaisesta kestävä kehityksen tutkimuksesta. (Helsingin yliopisto 2021d.)

Voices for Sustainability -blogi

Voices for Sustainability -blogin ideana on tarjota foorumi ajankohtaisista kestävyyskysymyksistä tutkijoille, opiskelijoille ja muille asiantuntijoille, jakaa tietoa laajemmalle yleisölle ja herättää keskustelua. Voices for Sustainability on HELSUSin, ECGS:n ja Resiliencen yhteistyön tulos. (Voices for Sustainability 2019.)

ARJEN KESTÄVIEN VALINTOJEN EDISTÄMISEN HYVIÄ KÄYTÄNTEITÄ

Kestävä liikkuminen

Helsingin yliopisto tekee lukuisia toimia kestävään liikkumiseen kannustamiseksi. Yliopisto tekee kestäväen liikkumisen mahdollisimman helpoksi käyttäjälle eli ”default choiceksi”. Esimerkiksi pyöräilyyn kannustaminen vaatii hyvät peseytymistilat, kaapit ja pyörien säilytystilat.

Yliopisto kompensoi lentopäästönsä vuoden 2018 osalta, minkä jälkeen kompensoinnista on luovuttu. Kompensointiin suhtaudutaan hieman kriittisesti, sillä yliopisto pyrkii sellaisiin tavoitteisiin, joihin voi vaikuttaa suoraan omalla toiminnallaan. Vuoden 2021 aikana yliopisto tulee luomaan hiilineutraaliustiekartan. Siinä valmistellaan tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset eri toimintojen ilmastopäästöjen vähentämiseksi ja mahdolliselle kompensoinnille niin, että tavoite hiilineutraaliudesta vuonna 2030 toteutuu.

Vastuulliset hankinnat

Tilojen kalustamisessa kierrätetään huonekaluja talosta toiseen, ja kaikissa tarjouspyynnöissä huomioidaan vastuullisuuden eri osa-alueita. Henkilökunnan omien tavaroiden kierrätykseen on olemassa yhteisö Yammerissa. Helsingin yliopisto on lisäksi Reilun kaupan korkeakoulu. Yliopisto liittyi siihen mukaan vuonna 2013 opiskelijoiden aloitteesta.

Vastuullinen sijoittaminen

Helsingin yliopisto on sitoutunut lopettamaan fossiilisia polttoaineita tuottaviin yhtiöihin sijoittamisen strategiakautensa (2021–2030) aikana. Tavoitteena on saavuttaa hiilineutraali portfolio vuoteen 2030 mennessä. (Helsingin yliopiston strategia 2021–2030 s.a., 21.) Kestävää kehitystä on edistetty voimakkaasti, ja fossiilisten polttoaineiden tuottajien määrä portfolioissa on pudotettu noltaan jo vuoden 2020 lopussa.

Energiätehokkuus ja uusiutuva energia

Energiätehokkuus on osa kiinteistöjen ylläpitoa, kunnossapitoa ja rakennuttamista. Yliopiston konesalien energiatehokkuutta on parannettu, ja esimerkiksi hukkalämpöä hyödynnetään kasvihuoneiden lämmityksessä. Lisäksi yliopistokiinteistöissä tuotetaan uusiutuvaa energiaa. Esimerkiksi Viikissä ja keskustan kampuksella tuotetaan aurinkovoimaa ja Lammin biologisella asemalla käytetään hakelämpöä.

LUT-yliopisto valjastaa tiedonkeruun ja datan louhinnan hiilinegatiivisuuden edistämiseen

Nicole Javanainen

LUT-yliopiston kestävään kehitykseen liittyen haastattelimme LUT-yliopiston ja LAB-ammattikorkeakoulun Sustainability Manager Kati Koikkalaista (DI). Katilla on pitkä työhistoria LUT-yliopistossa muun muassa ympäristötekniikan koulutusohjelman koordinointi-, opetus- ja kehittämistehtävissä sekä ympäristöjärjestelmän (ISO 14001) ja LUT Junior Universityn rakentamisessa. Kati on mukana yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kansallisissa kestävyys- ja vastuullisuustyöryhmissä.

LUT-yliopisto kuuluu LAB-ammattikorkeakoulun kanssa samaan konserniin. Benchmarkkauksessa keskityimme ainoastaan LUT-yliopistoon.

LUT-yliopiston strategisia valintoja, tutkimusta, koulutusta ja yhteiskunnallista vuorovaikutusta ohjaavat ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys. LUT on asettanut tavoitteekseen toimia kampuksillaan hiilinegatiivisesti vuoteen 2024 mennessä. (Kestävä kehitys ja vastuullisuus s.a.) Kestävän kehityksen asioita edistämään on palkattu Sustainability Manager. Hiilinegatiivisuuteen pääsemiseksi on rakennettu data-alusta, joka täsmentää hiilitasetta tiedonkeruun ja tiedon louhinnan avulla. Tavoitteena on, että kaikkea kulutusta ja siitä seuraavia päästöjä pystytään ohjaamaan tietoon perustuen pienemmiksi ennusteilla ja älykkäällä reaaliaikaisella ohjauksella. (LUT-yliopisto 2020a.)

Yliopiston tutkijaryhmä tekee hiilijalanjälkilaskelmia Greenhouse Gas -protokollan mukaisesti. Hiilijalanjälkilaskelmissa otetaan huomioon omat suorat kasvihuonekaasupäästöt (esim. omat autot), epäsuorat päästöt eli ostoenergian päästöt (esim. sähkö, lämpö, viilennys) ja epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (esim. henkilöstön matkustaminen, ruokailu, jätteet, koulutus, tutkimus). Viimeiseksi mainitusta on haastavaa kerätä tietoa, sillä datassa on paljon epätarkkuuksia. Ensimmäiset tulokset laskelmista ovat vuodelta 2019. Niiden perusteella hiilijalanjälki oli noin 2 600 tCO₂. Merkittävimmät päästöt syntyvät kodin ja työn välisistä matkoista, ruokailusta ja liikematkoista. Tiedot perustuvat henkilökunnalle ja opiskelijoille syksyllä 2020 tehtyyn kyselyyn. LUT valmistelelee Climate Action Plania, jonka toimenpiteet pohjautuvat tutkimusryhmän tekemään hiilijalanjälkilaskelmaan. Lisäksi tutkimusryhmä edistää LUTin hiilikädenjäljen laskentaa.

Kuva 5. Kuva: LUT-yliopisto / Teemu Leinonen.

Kestävän liikkumisen edistämiseksi käynnissä on selvitystyö työsuhdematkalippujen ja -pyörien hankinnasta. Lisäksi suunnitelmissa on, että vuonna 2021 aloittaisi toimintansa opiskelijoista koostuva sustainability-tiimi, jos sille myönnetään rahoitusta. Tiimi järjestäisi esimerkiksi erilaisia kampanjoita, jotka motivoisivat opiskelijoita ja tekisivät toiminnasta näkyvämpää (haastattelun hetkellä rahoitus ei ollut vielä varmistunut). Vuoden 2021 alusta ylioppilaskuntaan (LTKY) on nimetty kestävyys-, vastuullisuus- ja viestintävastaava, jonka kanssa LUTin Sustainability Manager tekee aktiivisesti yhteistyötä. Kyseinen LTKY:n edustaja on nimetty myös LUTin laatu- ja ympäristöjärjestelmän ohjausryhmän jäseneksi.

Kaikki uudet opiskelijat perehdytetään LUTin ympäristövastuulliseen ajatteluun ja tutkimukseen, ja LUT pyrkii sisällyttämään kaikkiin tutkintoihinsa kestävä kehityksen teemoja (Kestävyys akateemisessa koulutuksessa s.a.). Lukuvuonna 2019–2020 yhteensä 72 prosenttia LUTin perustutkinto-ohjelmista oli huomionnut teemat. Tutkimuksessa keskitytään toisiinsa kytkeytyvien peruselementtien – energian, veden ja ilman – liiketoimintaa uudistavaan tutkimukseen, muun muassa ilmastonmuutoksen torjuntaan, sekä turvaamaan toiminnan edellytykset niin ympäristöllisesti, sosiaalisesti kuin taloudellisestikin. LUTin tutkimustoiminta on luonut pohjan useille maailmanlaajuisille menestystuotteille ja uudelle yritystoiminnalle. (Kestävyys tieteellisessä tutkimuksessa s.a.)

LUT on allekirjoittanut SDG Accord -sitoumuksen. Allekirjoittamalla sitoumuksen LUT sitoutuu edistämään YK:n kestävän kehityksen tavoitteita. LUT on myös sitoutunut PR-ME-julistukseen ja on mukana WWF:n Green Office -toiminnassa. LUT edistää erityisesti seitsemää kestävän kehityksen tavoitetta (Sustainable Development Goals, SDG), joiden osalta toimitetaan tiedot The Times Higher Education Impact Rankingiin. Tavoitteena on päästä rankingissa sadan parhaan yliopiston joukkoon. (Kuva 6.)

Kuva 6. LUT edistää erityisesti seitsemää YK:n kestävän kehityksen tavoitetta (Kestävä kehitys ja vastuullisuus s.a.).

LUT-yliopisto kuuluu lukuisiin kestävän kehityksen verkostoihin. Vuodesta 2010 lähtien LUT on ollut mukana NSCN- ja ISCN-verkostoissa. NSCN (Nordic Sustainable Campus Network) on pohjoismainen kestävän kehityksen kampusverkosto. Verkostossa muun muassa jaetaan hyväksi todettuja käytänteitä kestävän kampuustoiminnan tukemiseksi. ISCN eli International Sustainable Campus Network -verkosto toimii globaalina foorumina. Se edistää korkeakoulujen ja yritysten välistä ajatuksenvaihtoa, tiedonjakoa ja parhaiden käytänteiden jakamista kestävän kehityksen eri aihealueista. (Kestävän kehityksen verkostot s.a.) LUTin Sustainability Manager Koikkalainen kertoo, että suurin hyöty verkostoihin kuulumisesta on muiden korkeakoulujen benchmarkkaus, kollegoilta saatava tuki ja oman yliopiston osaamisen jalkauttaminen muiden hyödyksi. LUT tekee yhteistyötä myös alueellisesti ja kansallisesti. Alueellisesti LUT tekee tiivistä yhteistyötä kampuskaupunkien, Lahden (vuoden 2021 European Green Capital) ja Lappeenrannan (vuoden 2021 European Green Leaf), kanssa.

LUTIN HYVIÄ KÄYTÄNTEITÄ

LUT Junior University

LUT Junior Universityssa oppilaita esikoululaisista lukiolaisiin haastetaan etsimään ratkaisuja ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja liiketoiminnan kestävyys edistämiseen. Toiminnan kautta LUTin korkeaa osaamista jalkautetaan alueen lasten, nuorten ja heidän opettajiensa hyödyksi. Nuoret oppivat muun muassa perustamaan kestäviä ja vastuullisia pienyrityksiä, kiertotalousosaamista sekä mahdollisuuksia vaikuttaa omaan ja perheensä hiilijalanjälkeen.

LUTin ja Lappeenrannan kaupungin koulutusyhteistyön toimintamalli on osa koulujen opetussuunnitelmia (ks. uniori.fi). Sisällöt on suunniteltu yhteistyössä esikoulu-, alakoulu-, yläkoulu- ja lukio-opettajien kanssa. Ne pohjautuvat LUTin strategian kolmeen painopistealueeseen: puhdas energia, kiertotalous sekä kestävä liiketoiminta ja yrittäjyys. (LUT Junior University s.a.)

ISCN palkitsi LUT Junior Universityn vuonna 2020 parhaana kestävästä kehityksestä edistävänä yhteistyömallina. Konsepti on myös saanut paljon hyvää palautetta eri sidosryhmiltä, kuten Euroopan Green Leaf -kilpailun tuomaristolta. Se on todettu esimerkilliseksi toimintamuodoksi, joka olisi levitettävissä myös muihin Euroopan yliopistokaupunkeihin.

Green Campus

Green Campus on lanseerattu Lappeenrannan kampuksella vuonna 2011. Green Campus on LUTin opiskelu- ja työskentely-ympäristö, jossa luodaan kestäviä ratkaisuja globaaleihin haasteisiin poikkiteollista tutkimusta ja opetusta hyödyntäen. Se on myös kestävä kehitystä ja positiivisia ympäristövaikutuksia aikaansaava ajattelutapa. (Green Campus – Vihreitä edistysaskelia s.a.). Lappeenrannan kampuksella on otettu käyttöön lukuisia kestävän kehityksen toimia. Kampus muun muassa toimii vihreällä sähköllä, ja LUTilla on omia aurinkovoimaloita (kuva 7). Green Campus voitti ISNC:n kampussarjan vuonna 2013.

Kuva 7. Aurinkovoimalat tuottavat 5,4 prosenttia LUTin kuluttamasta sähköstä. Kuva: LUT-yliopisto / Teemu Leinonen.

Ympäristöjärjestelmä

LUTin ympäristöjärjestelmän pohjana on ISO 14001 (sertifioituna vuodet 2014–2016). Vaikka järjestelmä ei ole enää sertifioituna, se on edelleen käytössä. Sertifioinnille ei myöskään koeta olevan tarvetta, sillä asiantuntijuus ja kehitysehdotukset tulevat talon sisältä. Ympäristöjärjestelmän keskeisimpiä osa-alueita ovat yliopiston kolme tärkeintä ympäristönäkökohtaa (LUT-yliopisto 2020b):

1. tieteellinen tutkimus ja akateeminen koulutus
2. energia, luonnonvarat, jätteet ja liikenne
3. ympäristöyhteistyö ulkoisten sidosryhmien kanssa.

Sustainability Manager Koikkalainen nostaakin yhdeksi parhaista käytänteistä juuri ympäristöjärjestelmän kehityksen. Se mahdollistaa raportoinnin johdolle, toiminnan seuraamisen ja hiilinegatiivisuustoiminnan jatkossa. Työtä tehdään systemaattisesti kehittäen, selkeillä vastuunjaolla ja aikataulutamisella.

TEEMAN YHTEENVETO

Kestävyys, vastuullisuus ja hiilineutraalius nousevat esille ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arenen ja yliopistojen rehtorineuvosto UNIFIn sitoutumisissa. Tämän seurauksena mainitut teemat nousevat esille myös korkeakoulujen toiminnassa ja strategioissa. Korkeakoulut ovat asettaneet päästövähennystavoitteita ja sitoutuneet toteuttamaan erilaisia toimenpiteitä päästöjen vähentämiseksi ja hiilineutraaliuden saavuttamiseksi.

Benchmarkkauksen aikana oli mielenkiintoista huomata, että vaikka korkeakouluilla on yhteisiä vastuullisuus- ja kestävyystavoitteita, jokainen korkeakoulu edistää niitä omiin vahvuuksiinsa ja erityispiirteisiinsä nojaten. Useammassa korkeakoulussa on myös nimetty vastuuhenkilö, joka kehittää ja koordinoi korkeakoulun kestävyys- ja vastuullisuustyötä ja toimii kontaktina erilaisissa verkostoissa.

Kestävän kehityksen asiat nousivat esiin myös kampusten rakentamisen yhteydessä. Eriyisesti Haaga-Helian Porvoon kampuksen rakentamisessa on suosittu kestävyyttä niin valituissa materiaaleissa kuin myös energian käytössä. Xamkin uutta Kotkan kampusta ajatellen tärkeänä nostona esiin tuli sähköautojen latauspaikkojen huomioiminen parkkipaikoille jo rakennusvaiheessa – jälkikäteen tehtynä kyseessä on kallis investointi.

Twin Campus -hankkeen keväällä 2021 toteutetuissa yhteiskehittämistyöpajoissa pohdittiin kestävä kehityksen toimintatapoja Twin Campus -toimintamallin kontekstissa. Yhteistyötä suunniteltaessa tulisi huomioida hankekumppaniorganisaatioiden strategiset tavoitteet sekä niiden vahvuudet ja erityispiirteet. Strategiaa työstettäessä olisi hyvä tehdä yhteistyötä kestävyysasioista vastaavan kanssa, jotta strategiaan saadaan sisällytettyä kestävä kehityksen tavoitteita.

LÄHTEET: KESTÄVÄ KEHITYS

- Green Campus – Vihreitä edistysaskelia s.a. LUT-yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lut.fi/green-campus> [viitattu 25.1.2021].
- Haaga-Helia. 2020. Hiilineutraali Haaga-Helia vuonna 2030. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/ajankohtaista/uutiset/hiilineutraali-haaga-helia-vuonna-2030> [viitattu 17.2.2021].
- Helsingin yliopisto. 2020a. Helsingin yliopisto mukaan uuteen ilmastotutkimuksen Climate Alliance -verkostoon. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/kestava-kehitys/helsingin-yliopisto-mukaan-uuteen-ilmastotutkimuksen-climate-alliance-verkostoon> [viitattu 22.1.2021].
- Helsingin yliopisto. 2020b. Save the date: Kestävyytieteen suurtapahtuma Sustainability Science Days korostaa radikaalien muutosten tarvetta. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/kestava-kehitys/save-the-date-kestavyystieteen-suurtapahtuma-sustainability-science-days-korostaa-radikaalien-muutosten-tarvetta> [viitattu 22.2.2021].
- Helsingin yliopisto. 2021a. HELSUS Co-Creation Lab. WWW-dokumentti. Päivitetty 28.1.2021. Saatavissa: <https://www.helsinki.fi/en/helsinki-institute-of-sustainability-science/helsus-co-creation-lab#section-100725> [viitattu 22.2.2021].
- Helsingin yliopisto. 2021b. Thinkfest-päättäjätverkosto. WWW-dokumentti. Päivitetty 23.2.2021. Saatavissa: <https://www.helsinki.fi/fi/yhteistyö/vaikuttajille/thinkfest> [viitattu 3.3.2021].
- Helsingin yliopisto. 2021c. Kestävät kampukset. WWW-dokumentti. Päivitetty 22.1.2021. Saatavissa: <https://www.helsinki.fi/fi/yliopisto/kestava-tiedekulma> [viitattu 3.2.2021].
- Helsingin yliopisto. 2021d. Viikki Sustainability Research Seminar. WWW-dokumentti. Päivitetty 2.2.2021. Saatavissa: <https://www.helsinki.fi/en/helsinki-institute-of-sustainability-science/viikki-sustainability-research-seminar> [viitattu 3.2.2021].
- Helsingin yliopiston strategia 2021–2030 s.a. Helsingin yliopisto. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.helsinki.fi/sites/default/files/atoms/files/hy2030_strategia_fi.pdf [viitattu 22.1.2021].
- Kestävyys akateemisessa koulutuksessa s.a. LUT-yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lut.fi/tutustu-meihin/yliopiston-esittely/kestava-kehitys-ja-vastuullisuus/akateeminen-koulutus> [viitattu 4.2.2021].
- Kestävyys tieteellisessä tutkimuksessa s.a. LUT-yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lut.fi/tutustu-meihin/yliopiston-esittely/kestava-kehitys-ja-vastuullisuus/tieteellinen-tutkimus> [viitattu 4.2.2021].
- Kestävä kehitys ja vastuullisuus. s.a. LUT-yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lut.fi/tutustu-meihin/yliopiston-esittely/kestava-kehitys-ja-vastuullisuus> [viitattu 25.1.2021].
- Kestävän kehityksen verkostot. LUT-yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.lut.fi/green-campus/ymparistovastuu/verkostot?p_p_id=56_INSTANCE_7CTc1YG2zgWY&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1 [viitattu 4.2.2021].
- LUT Junior University s.a. LUT-yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.lut.fi/yhteistyö-ja-palvelut/palvelut-oppilaitoksille/junior-university> [viitattu 19.2.2021].
- LUT-yliopisto. 2020a. Reitti kohti kampusten hiilinegatiivisuutta tarkentuu hiilitasetta räsmentämällä. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.lut.fi/uutiset/-/asset_publisher/h33vOeufOQWn/content/reitti-kohti-kampusten-hiilinegatiivisuutta-tarkentuu-hiilitasetta-tasmentamalla [viitattu 25.1.2021].
- LUT-yliopisto. 2020b. LUT-yliopiston ympäristöohjelma 2020. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.lut.fi/documents/10633/550470/Ymp%C3%A4rist%C3%B6ohjelma+2020___pdf/7762d03b-d3fc-4893-82ff-e106b4db3613 [viitattu 4.2.2021].
- Porvoon kampus s.a. Haaga-Helia. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/yhteystiedot/porvoon-kampus> [viitattu 17.2.2021].
- Vastuullisuus s.a. Haaga-Helia. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/vastuullisuus?userLang=fi> [viitattu 22.1.2021].
- Voices for Sustainability. 2019. About. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://blogs.helsinki.fi/voices-for-sustainability/about/> [viitattu 22.2.2021].
- Xamk. 2019. Kotkan uuden kampuksen suunnittelun pohjaksi valittiin Kuori-vaihtoehto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/tiedotteet/kotkan-uuden-kampuksen-suunnittelun-pohjaksi-valittiin-kuori-vaihtoehto/> [viitattu 18.1.2021].
- Xamk. 2020a. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun vastuullisuusohjelma. PDF-dokumentti. Saatavissa: https://www.xamk.fi/wp-content/uploads/2020/06/xamk_vastuullisuusohjelma_2020.pdf [viitattu 18.1.2021].
- Xamk. 2020b. Xamkin liikkumiskäytäntöjä työstetään kohden kestävästä liikkumisesta. Tiedote Xamkin intranetissä. Pääsy vain Xamkin työntekijöillä. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://staff.xamk.fi/ajankohtaista/sisaiset-uutiset/Sivut/Xamkin-liikkumisk%C3%A4yt%C3%A4nt%C3%B6j%C3%A4-ty%C3%B6ster%C3%A4%C3%A4n-kohden-kest%C3%A4v%C3%A4liikkumista.aspx> [viitattu 18.1.2021].
- Xamk s.a. Vastuullisuus Xamkissa. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.xamk.fi/xamk/vastuullisuus/> [viitattu 18.1.2021].
- Yhteistyö s.a. Helsingin yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.helsinki.fi/fi/helsus-kestavyystieteen-instituutti/instituutti/yhteistyö> [viitattu 1.2.2021].
- Ympäristömuutoksen ja globaalin kestävyuden maisteriohjelma s.a. Helsingin yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.helsinki.fi/fi/opiskelijaksi/koulutusohjelmat/environmental-change-and-global-sustainability-masters-programme> [viitattu 1.2.2021].

KANSAINVÄLISEN YHTEISTYÖSTRATEGIAN LUOMINEN KÄYTTÄJÄLÄHTÖISIN MENETELMIN

Minna Nieminen

Käyttäjälähtöisesti luotu strategiamalli palvelee strategian käyttäjiä ja sitouttaa heitä toiminnan toteuttamiseen. Käyttäjät, tässä tapauksessa Twin Campus -hankkeen hankekumppanit ja sidosryhmät, osallistetaan strategian laatimiseen työpajojen, haastatteluiden ja kyselyiden avulla. Käyttäjälähtöisen suunnittelun etuna on luoda aidosti käyttäjiään palveleva ja heidän tarpeisiinsa perustuva yhteistyön toimintamalli, jota he ovat itse päässeet luomaan. Samalla strategiaan perehdytään ja siinä sovittuun toimintaan sitoudutaan paremmin.

Strategian alustavaa runkoa arvioidaan ja kehitetään jo suunnitteluvaiheessa. Strategian teemojen testaaminen erilaisilla käyttäjä- ja sidosryhmillä antaa uutta tietoa ja näkökulmia strategian rakentamiselle. Kun valmistunutta strategiaa toteutetaan, sen toimintaa tulee arvioida ja kehittää säännöllisesti, jotta se palvelee käyttäjiään asianmukaisella tavalla.

STRATEGIAN TAVOITTEET JA KÄYTTÄJÄYMMÄRRYKSEN KERÄÄMINEN

Xamkin Twin Campus -hankkeen työpakettiin kuuluvat kansainvälisen toimintastrategian luominen sekä sitä toteuttavan tiekartan kokoaminen Pietarin teknillisen yliopiston ITMON ja Xamkin sekä molempien sidosryhmien välille. Tärkeimpinä teemoina strategiassa ovat yrittäjyyden tukipalvelut, yritys-yhteistyö sekä kestävä kehityksen käytänteet. Strategia on vastaus kysymykseen: *Millainen yhteistyöstrategian pitäisi olla, jotta se palvelee mahdollisimman hyvin korkeakouluja, yrityksiä ja kehitysorganisaatioita sekä on realistinen ja helposti käyttöön otettava?*

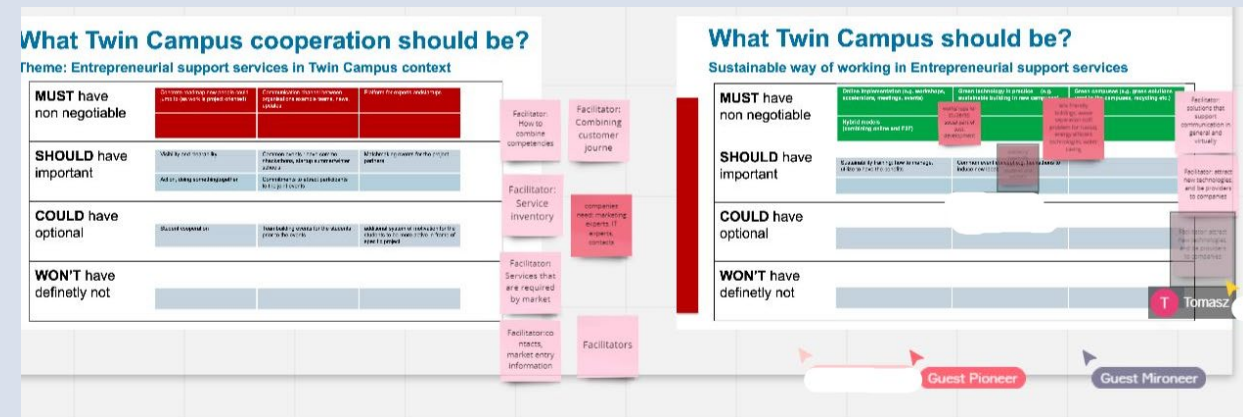
Strategialla luodaan vaikuttavuutta ja kehitetään yhteistyötä Xamkin, ITMON ja yhteistyökumppaneiden välille. Strategian tarkoituksena on

- luoda tehokas yhteistyö- ja toimintamalli, jotta kansainväliset yhteydet ja uramahdollisuudet avautuvat yhteistyössä toimivien yliopistojen ja yritysten välille
- löytää ammattitaitoiset työntekijät yrityksille
- tuoda mielekästä työtä ja kansainvälistä kokemusta opiskelijoille
- luoda avoimet ja aktiiviset viestintäalusta ja -kanavat, jotta yhteistyötä voidaan kehittää ja ylläpitää
- lisätä yhteistyön vetovoimaisuutta.

Strategian rakentamiseen kerättiin pohjatietoa benchmarkkaamalla muiden ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen hyviä käytänteitä edellä olevista teemoista. Koska strategian toteuttaminen on yhteistyöhön perustuva toimintamalli, aiheen tiimoilta pidettiin kaksi virtuaalista työpajaa, joissa työstettiin strategian teemoja yhdessä hankekumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Työpajoihin pyrittiin löytämään jokaisesta organisaatiosta oikeat henkilöt, jotka tulevat työssään hyödyntämään ja käyttämään strategiaa. Työpajojen osallistujilta kerättiin kyselyn avulla lisätietoa heidän tarpeistaan, tavoitteistaan ja haasteistaan. Kyselyn kautta lähtötilanteesta saatiin monipuolinen kuva, jonka avulla lähdettiin luomaan yhteistä näkemystä strategiasta. Työpajojen toteuttamisessa avusti hankkeen ulkopuolinen fasilitaattori, Solita Oy:n palvelumuotoilija Tomasz Tracewski, joka koosti tietoa ja ohjasi toimintaa.

TYÖPAJOJEN TOTEUTUS

Ensimmäisessä työpajassa keskusteltiin työpajojen tavoitteista ja muodostettiin yhteistä näkemystä strategian tarpeista (kuva 1). Ensimmäisen työpajan tavoitteena oli ymmärtää yhteistyössä havaittuja haasteita ja luoda yhdessä näkemys ja visio toimivasta yhteistyömallista. Visiota varten tuotettiin erilaisia ideoita ja ratkaisuehdotuksia. Osallistujat keskustelivat kootuista ideoista ja ratkaisuehdotuksista omassa organisaatiossaan, ja ideoista kerättiin palautetta.

Kuva 1. Työpajoissa työstettiin yhteistä näkemystä Miro – collaborative whiteboard -alustan avulla.

Työpajassa nousi esiin useita teemoja, joista eniten korostui järjestelmällinen toiminta tiedonjaon, keskustelun ja yhteistyön edesauttamiseksi. Sidosryhmien ja kumppaneiden välinen sujuva viestintä koettiin tärkeäksi, jotta toiminnassa vältytään päällekkäisyyksiltä. Myös strategian käyttäjän aktiivisuus ja aloitteellisuus koettiin tärkeäksi. Strategian toteuttamisen tulisi olla tavoitteellista, jotta sitä voidaan kehittää ja sen toimintaa arvioida luotettavasti. Jokaisessa organisaatiossa olisi tärkeää nimetä yhteistyön ja strategian toteuttamisen vastuuhenkilö. Vastuuhenkilön kautta strategia ja yhteistyö jatkuvat hankkeiden loppumisen jälkeen ja toimintamallia pystytään toteuttamaan hankkeiden kestosta tai henkilöiden vaihtuvuudesta riippumatta. Vastuuhenkilö olisi yhteistyöhön kiinnitetty resurssi, joka ei ole riippuvainen hankerahoituksesta tai sen kestosta. Yhteistyölle haluttiin nimetä ohjausryhmä, jossa on edustajia jokaisesta yhteistyöorganisaatiosta. Ohjausryhmän toiminnan tarkoituksena on arvioida strategian toteutumista ja sen toimia sekä kehittää yhteistyötä. Yhteistyömalliin haluttiin tuoda myös käytänteitä harjoitteluille sekä kansainvälisiä yritysälähtöisiä projekteja.

Työpajoissa esiin nousi monenlaisia näkökulmia ja aihealueita, joista saatu tieto koostettiin yhteen. Toisessa työpajassa esiin nousseita aihealueita ja yhteistyön ratkaisuehdotuksia oli seuraavasti:

Digitaalinen alusta

Onnistunut viestintä yhteistyökumppaneiden välillä koettiin tärkeäksi strategian onnistumisen kannalta. Aktiivinen viestintä lisää avoimuutta ja luottamusta yhteistyökumppanien välillä. Tavoitteena on muodostaa kanava tai alusta, josta löytyy tietoa saatavilla olevista yhteistyöprojekteista, palveluista sekä vastuuhenkilöistä. Tavoitteena on myös luoda toiminnalle avoin yhteistyökanava, kuten Microsoft Teams tai jokin muu kanava. Yhteistyökanavalla voi jakaa tietoa ja käydä keskustelua hyvinkin matalalla kynnyksellä. Säännölliset viikko- tai kuukausipalaverit toimijoiden välillä koettiin myös tarpeellisiksi. Xamkillä on ITMOn kanssa laajempi yhteistyöpalaveri kaksi kertaa kuukaudessa. Silti koettiin olevan tarvetta myös hankepartnerien yhteiselle palaverille, jossa vaihdetaan kuulumisia ja tietoa jokaisen osapuolen toimista.

Yrittäjyyspalvelupolku

Yrittäjien palvelupolku rajojen yli koettiin tarpeelliseksi kartoittaa. Olisi tarpeellista selvittää, mitä palveluita on jo tarjolla ja millaisia palveluita tarvitaan lisää. Tavoitteena on luoda yrityksille selkeä palveluiden malli. Palveluiden avulla yritysten on mahdollista kehittää toimintaansa Suomessa tai Venäjällä sekä saada strategian kautta valmis tuki- ja palveluverkosto toiminnalleen rajan molemmin puolin. Yrityspalveluiden ja tiedon tulisi olla helposti löydettävissä yhdestä paikasta. Palvelupolku on pääasiassa tarkoitettu hankepartnerien asiakkaille sekä opiskelijayrityksille ja yritysideoille.

Kestävä kehitys

Kestävän kehityksen arvot kulkevat mukana strategiassa. Strategiaa toteutetaan pääasiassa virtuaalisessa muodossa, mikä itsessään tukee kestävä kehityksen toimintaa. Vuosikelloajattelua hyödyntämällä voidaan vahvistaa toiminnan jatkuvuutta ja asetetaan yhteistyölle pitkäkestoisia toiminnan tavoitteita. Teknologiaa hyödyntämällä voidaan löytää keinoja kehittää virtuaalista kanssakäymistä ja hyödyntää uusien kampuksien tiloja. Teknologian avulla voidaan esimerkiksi luoda hybridimallille soveltuvia työskentelytiloja, joissa osallistujia voi olla paikalla sekä liveinä että virtuaalisesti. Mahdollisesti tiloja voisi hyödyntää isommankin ryhmän toimintaan teknisiltä ratkaisuiltaan, joita ovat muun muassa isot yhteiset näytöt ja hyvä äänentoisto.

Lisäksi yrityksiä ja opiskelijoita voidaan kouluttaa kestävä kehityksen teemoista. Jo erilaiset säädökset maiden välillä on hyvä huomioida ennen kansainvälisille markkinoille suuntaamista. Kestävä kehityksen teemojen alle voidaan myös järjestää erilaisia koulutuksellisia yhteistyöprojekteja tai hackathoneja.

OPISKELIJOIDEN MEETUP-TAPAAMINEN

Strategiatyötä varten järjestettiin myös opiskelijoiden yhteistyötä ja verkostoja kehittävä tapaaminen ajan vaatimalla tavalla Microsoft Teamsissa. Opiskelijoiden Meetup-tapaaminen järjestettiin virtuaalikalorien merkeissä maaliskuussa 2021. Tavoitteena oli luoda rento ja epävirallinen tilaisuus keskustella Xamkin ja ITMOn opiskelijayhdistysten kanssa mahdollisesta yhteistyöstä ja kartoittaa kiinnostusta siihen. Tilaisuuteen osallistui Xamkista kansainvälisestä yhteistyöstä kiinnostuneita aktiivisia opiskelijoita sekä opiskelijayhdistyksistä Virran ja PatteriES:n jäseniä. ITMolta mukana oli useamman opiskelijaklubin edustajia, jotka esittelivät omaa toimintaansa muille. Ensimmäisen tapaamisen tavoitteena oli tutustua toisiin sekä opiskelijayhdistysten ja klubien toimintaan.

Tilaisuus oli vain kutsutuille opiskelijoille. Tarkoituksena on jatkossa suunnitella yhteistä, kaikille opiskelijoille avointa ohjelmaa, kuten luentoja ja kiinnostavia puhujia tapaamisiin eri teemojen ympärille. Esille tapaamisessa nousi kiinnostus jakaa tietoa kansainvälisesti avoimista opiskelijatapahtumista ja projekteista. Opiskelijayhteistyölle ei ole olemassa selkeää mallia koulujen välillä, mutta kiinnostusta sellaisen kehittämiseen kyllä olisi, jos aktiivisia opiskelijoita saadaan sitoutettua toimintaan.

STRATEGIAN JA TIEKARTAN KOKOAMINEN

Strategian työstäminen aloitetaan kokoamalla ja jatkokehittämällä tähän mennessä kerättyä tietoa työpajoissa esiin nousseiden teemojen ympärille. Tietoa koostetaan siten, että se vastaa kysymyksiin: *mitä tarvitaan, mitä tehdään, kuka tekee, miksi tekee ja mitä sillä saavutetaan.*

Työpajojen materiaaleista koostettiin strategialle kaksi pääteemaa: kansainvälinen yhteistyö ja verkosto sekä yrittäjyyden tukipalvelut. Nämä pääteemat käsittävät työpajoissa nousseet yhteistyön osa-alueet, kuten yhteistyön ohjausryhmän, yhteistyöalustan, yrityspalvelupolun, kestävän kehityksen ja opiskelijayhteistyön. Teemoista muodostetaan päätavoitteet, joiden toteutumiseen koko toimintastrategia tähtää. Päätavoitteiden alle määritellään osatavoitteet, joiden avulla strategia etenee kohti päätavoitetta.

Strategian työstäminen aloitetaan työstämällä pääteemojen alle koottuja kokonaisuuksia. Esimerkiksi yhteistyön ohjausryhmälle määritellään sen jäsenorganisaatiot, heidän roolinsa ja vastuunsa toiminnassa, yhteistyöstä saatava hyöty ja yhteistyön tavoite. Jäsenorganisaatioista nimetään ohjausryhmän jäsenet ja heidän kanssaan yhdessä arvioidaan roolien kokonaisuutta eli vastaavatko jäsenorganisaatiolle asetetut tehtävät heidän tarpeitaan. Tavoitteena on saada muodostettua toimintakeskeinen ohjausryhmä, joka luo yhteistyölle erilaisia toimintamalleja ja on mukana niiden käytäntöön viemisessä.

Jokainen pääteema jaetaan pienempiin kokonaisuuksiin ja niille määritetään omat toiminnan tavoitteet ja toteutuksen vaiheet, joiden toimivuutta arvioidaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Toiminnan tavoitteet ja toteutuksen vaiheet muodostavat yhdessä strategian tiekartan. Tiekarttaan kuvataan konkreettiset toimet, joiden avulla strategiaa ja sen tavoitteita toteutetaan vaihe kerrallaan. Tiekarttaan voidaan esimerkiksi kuvata, millaisilla toimenpiteillä viestinnän yhteinen alusta muodostetaan. Tiekartan avulla voidaan myös arvioida, toteutuvatko strategiset tavoitteet onnistuneesti. Toiminnan toteutumiseksi asetetaan mittaristo, joka helpottaa arviointia ja etenemistä. Mittaristona voi olla esimerkiksi aikajana, jolle tavoitteena olevat toimenpiteet asetetaan.

Strategia ei ole vain kerran yhdessä päätetty toimintamalli, vaan se elää ja kehittyy toiminnan keskellä. Strategiaa toteuttavat käyttäjät arvioivat sen onnistumista ja tarvittaessa asettavat sille uudenlaisia tavoitteita ja suuntia. Hyvä strategia antaa raamit ja suunnan toiminnalle, mutta on samalla joustava ja toimijoiden itsensä uudistama käyttäjä ja sidosryhmiä oikealla tavalla palveleva toiminnan malli.

RAJAT YLITTÄVÄN YHTEISTYÖ- MALLIN KULMAKIVET

Jade Hirvonen

Twin Campus -hankkeessa kehitetään rajat ylittävää yhteistyömallia. Taustalla on ajatus Twin City -toiminnasta, jossa kahdella fyysisesti eri paikassa olevalla kaupungilla on identtisiä toimintoja. Twin City -konseptista hyvä esimerkki ovat Kööpenhamina ja Malmö, joita yhdistää melkein 8 km:n mittainen Juutinrauman sillan lisäksi esimerkiksi rajat ylittävä poliisien yhteistyö. Olisi ollut erittäin mielenkiintoista benchmarkata jo olemassa olevaa Twin Campus -konseptia, jotta hankkeessa kehitettävässä yhteistyömallissa voitaisiin hyödyntää jo toimiviksi todettuja toimintamalleja. Vastaavanlaista konseptia ei kuitenkaan löytynyt vielä valmiina, joten lähdimme selvittämään hyviä toimintamalleja kolmesta teemasta: yritys-yhteistyö, yrittäjyyden tukipalvelut ja kestävä kehitys.

Benchmarkaukseen mukaan valikoitui Xamkin lisäksi yksi ammattikorkeakoulu, Haaga-Helia, sekä kaksi yliopistoa, Helsingin yliopisto ja LUT-yliopisto. Ammattikorkeakoulukasvattina oli erittäin mielenkiintoista päästä tutustumaan yliopistomaailman toimiiin tarkemmin. Yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa on paljon yhtäläisyyksiä mutta myös selvästi omat vahvuutensa, jotka näkyvät päivittäisessä toiminnassa.

Benchmarkauksessa selvisi, että yrittäjyyden tukipalvelut ja yritys-yhteistyö kulkevat hyvin vahvasti käsi kädessä. Yritykset ovat mukana erilaisissa yrittäjyyttä tukevissa ohjelmissa ja konsepteissa. Yrittäjyyden tukipalveluihin liittyen toimivaksi todettiin se, että palvelut keskitetään tiettyyn yksikköön. Yritys-yhteistyön aloittamisessa yrityksen apuna on yritys-yhteistyön koordinaattori, yhteyshenkilö tai tiimi.

Kestävän kehityksen toimintamalleja ohjaavat vahvasti Arenen ja UNIFIn sitoutumiset. Hiilineutraaliuden edistäminen nousi selkeästi yhteiseksi tavoitteeksi, ja LUT-yliopisto kunniahimoisimpana tavoittelee hiilinegatiivisuutta jo vuoteen 2024 mennessä. Samoista tavoitteistaan huolimatta korkeakoulut edistävät kestävä kehityksen tavoitteita omien vahvuksiensa mukaisesti.

TWIN CAMPUS -YHTEISTYÖMALLIN STRATEGIA JA TIEKARTTA TEHDÄÄN YHDESSÄ

Benchmarkkaustulokset toimivat taustatekijöinä rajat ylittävän Twin Campus -yhteistyömallin strategiassa ja sen tiekartassa. Strategiaa lähdettiin työstämään yhdessä hankepartnereiden ja heidän sidosryhmiensä edustajien kanssa benchmarkkaustulosten pohjalta kehitetyissä yhteiskehitystyöpajoissa.

Työpajojen tuloksia jatkokehitettiin eteenpäin ja niistä koostettiin tulevan strategian runko. Tuleva strategia koostuu kahdesta pääteemasta: kansainvälinen yhteistyö ja verkosto sekä yrittäjyyden tukipalvelut. Pääteemat kattavat sisälleen työpajoissa nousseita yhteistyön osa-alueita, joita ovat yhteistyön ohjausryhmä, yhteistyöalusta, yrityspalvelupolku, kestävä kehitys ja opiskelijayhteistyö. Pääteemoille muodostetaan päätavoitteet ja niille osatavoitteet, jotka yhdessä muodostavat strategian tiekartan.

Strategiaa työstetään yhdessä hankepartnereiden ja tulevien strategiakäyttäjien kanssa. Näin saadaan kaikkia osapuolia parhaiten palveleva ja operatiivinen strategia, mikä on helppo jalkauttaa käytäntöön. Tulevien käyttäjien osallistaminen strategiatyöhön sitouttaa ja auttaa heitä strategian toteuttamisessa. Lopputuloksena syntyvä rajat ylittävän Twin Campus -yhteistyömallin strategia ja sen käyttöönottoon kehitetty tiekartta.

Hyvä strategia antaa selkeät raamit ja toimintaohjeet käytännön työhön. Twin Campus -projektin yhteistyöstrategian visio on olla joustava, muuntautuva ja käyttäjiensä kehittämä työskentelymalli, joka tukee tavoitteellista toiminnan kehittämistä ja toteutumista.

